

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

SV. PETR A PAVEL – 29. ČERVNA 2025

Pán mě vysvobodil ze všech mých obav.

Nahoře: „MIHI VIVERE CHRISTUS EST ET MORI LUCRUM“ (*Flp* 1,21), poutníci před bazilikou sv. Pavla za hradbami, Roma, *Peregrinatio ad Limina Apostolorum*, 12.6.2007. Dole: „TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM AEDIFICABO ECCLESIAM MEAM“ (*Mt* 16,18), Velikonoční rodinná pouť k hrobu Knížete apoštolů, bazilika sv. Petra, Vatikán, 2023.

IUBILAEUM A.D. MMXXV

Sua Santità Francesco

di cuore imparte

la **Benedizione Apostolica** a

Pavel Hroza

in occasione

Del suo **70°** Compleanno

e mentre la estende ai familiari e a tutte
le persone a lui unite nel rendimento di grazie
al Signore per il fausto evento e per i doni
che hanno allietato la sua vita gli augura buona
salute, serenità di spirito e ogni altro bene

27 Giugno 2025

Dal Vaticano, 01.04.2025

Card. Stanisław Dziwisz
Elemosynarius Apostolicus

Svatý otec František ze srdce uděluje Apoštolské Požehnání Pavlu Hrozovi u příležitosti jeho 70. narozenin, a zatímco je rozšiřuje na příbuzné a na všechny, kdo jsou s ním spojeni v díkůvzdání Pánu za tuto požehnanou událost a za dary, které naplňovaly jeho život radostí, mu přeje pevné zdraví, pokoj v duši a hojnost všeho dalšího dobra. 27. června 2025. Z Vatikánu, 01. 04. 2025.

IUBILAEUM A.D. MMXXV

Sua Santità Leone XIV

Di cuore imparte

la Benedizione Apostolica a

Libor Hodinka e

Ludmila Hodinková

in occasione

Del 25° Anniversario di Matrimonio

ed invoca sulla loro famiglia continua effusione
di grazie celesti auspicando che cresca costantemente
nella fede e nell'amore e dia sempre luminosa
testimonianza di esemplare vita cristiana
Chiesa della Natività di Maria Vergine, Drysice
6 Maggio 2025

Ex Aedibus Vaticanis, die 28.05.2025

Carol. József Vajkowsky
Elemosynarius Apostolicus

Svatý otec Lev XIV ze srdce uděluje Apoštolské Požehnání Liborovi a Ludmile Hodinkovým u příležitosti 25. výročí manželství a vyprošuje jejich rodině stálý proud nebeských milostí s vroucím přáním, aby neustále rostla ve víře a lásce, a vždy vydávala zářné svědectví příkladného křesťanského života. Kostel Narození Panny Marie, Drysice, 6. května 2025. Z vatikánských paláců 28. 05. 2025.

O 5. SVĚTOVÉM DNI PRARODIČŮ A SENIORŮ PŘIJMĚTE POZVÁNÍ NA POUŤ U SV. ANNY V PUSTIMĚŘI

CHRÁM SV. BENEDIKTA

SOBOTA, 26. ČERVENCE 2025

17.00 - poutní mše svatá

P. ICLic. Mgr. JAN NEPOMUK MARTIN
BEJČEK, OSB, farář letonický,
benediktin dolnorakouského opatství
Panny Marie v Göttweig

NEDĚLE, 27. ČERVENCE 2025

8.00 - farní mše svatá

P. Dr. JOSEF BENÍČEK
farář pustiměřský

10.30 - hlavní mše svatá

P. Mgr. SVATOPLUK PAVLICA
farář a děkan vyškovský

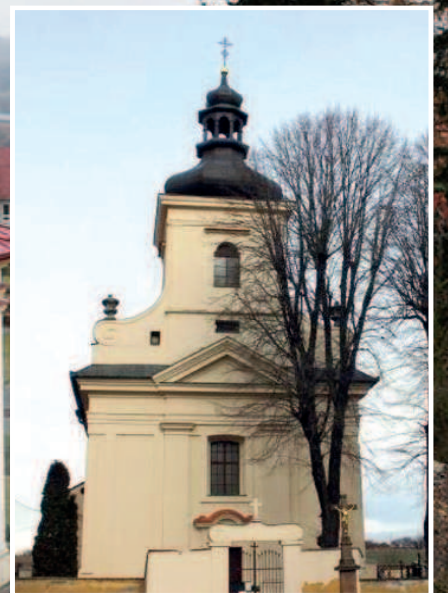
KAPLE SV. ANNY

**15.30 - Te Deum,
svátostné požehnání,
rozloučení s poutníky**

**S křesťanskou nadějí
jde všechno
lehčeji.**

Spes non confundit

LITURGICKÉ TEXTY SLAVNOSTI SV. PETRA A PAVLA

1. ČTENÍ – SKT 12,1-11

Čtení ze Skutků apoštolů.

Král Herodes začal zle zakročovat proti některým členům církevní obce. Janova bratra Jakuba dal popravít mečem. Když viděl, že se to židům líbí, dal zatknout také Petra. Byly právě velikonoce. Zmocnil se ho, dal ho zavřít do žaláře a hlídat od čtyřnásobné stráže vždycky po čtyřech vojácích. Měl v úmyslu, že ho po velikonocích dá popravít. Tak byl Petr hlídán ve vězení; církevní obec se však naléhavě za něho modlila k Bohu. V noci před tím dnem, kdy ho chtěl Herodes popravít, spal Petr mezi dvěma vojáky a byl spoután dvěma řetězy. I přede dveřmi stála stráž. Najednou se objevil anděl Páně a v kobce zazářilo světlo. Strčil Petra do boku, vzbudil ho a řekl: „Rychle vstaň!“ Tu mu spadly řetězy z rukou. Pak mu anděl řekl: „Opásej se a obuj si opánky!“ Udělal to. Dále mu nařídil: „Přehod' si plášť a pojď za mnou!“ Šel tedy za ním ven, ale nevěděl, že je to skutečnost, co se dělo skrze anděla. Myslel, že má vidění. Přesli tak první i druhou stráž a došli k železné bráně, která vede do města. Ta se jim sama od sebe otevřela. Vyšli tedy ven a šli dál jednou ulicí. A hned nato anděl zmizel. Vtom přišel Petr k sobě a řekl: „Teď vím jistě, že Pán poslal svého anděla a vytrhl mě z Herodových rukou a ze všeho, na co čeká židovský lid.“

ŽALM 34

Ustavičně chci velebit Hospodina, vždy bude v mých ústech jeho chvála. V Hospodinu nechť se chlubí moje duše, ať to slyší pokorní a radují se. Velebte se mnou Hospodina, oslavujme spolu jeho jméno! Hledal jsem Hospodina, a vyslyšel mě, vysvobodil mě ze všech mých obav. Pohleďte k němu, ať se rozveselíte, vaše tvář se nemusí zardívat hanbou. Hle, ubožák zavolal, a Hospodin slyšel, pomohl mu ve všech jeho strastech. Jak ochránce se utábořil Hospodinův anděl kolem těch, kdo Hospodina ctí, a vysvobodil je. Okuste a vizte, jak je Hospodin dobrý, blaze člověku, který se k němu utíká.

2. ČTENÍ – 2TIM 4,6-8.17-18

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Timotejovi.

Milovaný! Já už mám prolít v oběť svou krev, chvíle, kdy mám odejít, je tady. Dobrý boj jsem bojoval, svůj běh jsem skončil, víru jsem uchoval. Teď mě už jen čeká věnec spravedlnosti, který mi v onen den předá Pán, spravedlivý soudce. A nejen mně; stejně tak i všem, kdo s láskou čekají na jeho příchod. Pán stál při mně a dal mi sílu, abych plně hlásal evangelium a aby ho slyšeli (lidé) ze všech národů. A (tak) jsem byl vysvobozen ze lví tlamy. Pán mě vysvobodí ode všeho zlého a zachrání pro své nebeské království. Jemu buď sláva na věčné věky! Amen.

EVANGELIUM – MT 16,13-19

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když Ježíš přišel do kraje u Césareje Filipovy, zeptal se svých učedníků: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ Odpověděli: „Jedni za Jana Křtitele, druhí za Eliáše, jiní za Jeremiáše nebo za jednoho z proroků.“ Řekl jim: „A za koho mě pokládáte vy?“ Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha!“ Ježíš mu na to řekl: „Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův, protože to ti nezjevilo tělo a krev, ale můj nebeský Otec. A já ti říkám: Ty jsi Petr – Skála – a na té skále zbuduji svou církev a pekelné mocnosti ji nepřemohou. Tobě dám klíče od nebeského království; co svážeš na zemi, bude svázáno na nebi, a co rozvážeš na zemi, bude rozvázáno na nebi.“

LITURGICKÉ TEXTY 14. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – IZ 66,10-14C

Čtení z první proroka Izaiáše.

Plesejte s Jeruzalémem, jásejte nad ním, všichni, kdo ho milujete, radujte se s ním, radujte se, všichni, kdo jste nad ním nařikali, abyste sáli do sytosti z prsu, který utěšuje, abyste pili s rozkoší ze zdroje jeho slávy. Neboť jak praví Hospodin: "Hle, přivalím na něj blaho jako řeku, jako rozvodněný potok slávu národů. Budete sát, ponesou vás na zádech a na klíně vás budou laskat. Jako matka utěšuje svého syna, tak já vás potěším, v Jeruzalémě naleznete útěchu. Uvidíte to a vaše srdce se zaraduje, jak tráva vypučí vaše kosti. Hospodinova ruka se ukáže na jeho služebnících."

Jásejte Bohu všechny země!

ŽALM 66

Jásejte Bohu, všechny země, opěvujte slávu jeho jména, vzdejte mu velkolepou chválu! Řekněte Bohu: Jak úžasná jsou tvá díla! Ať se ti koří celá země, ať ti zpívá, nechť opěvuje tvé jméno. Pojdte a pozorujte Boží skutky: podivuhodně jednal s lidmi! Moře proměnil v souš, suchou nohou přešli řeku, proto se radujme v Bohu! Vládne svou mocí navěky. Pojdte, slyšte, všichni bohobojní, chci vyprávět, co prokázal Bůh mé duši. Bůh buď veleben, že neodmítl mou prosbu, že mi neodňal svou lásku.

2. ČTENÍ – GAL 6,14-18

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Galaťanům.

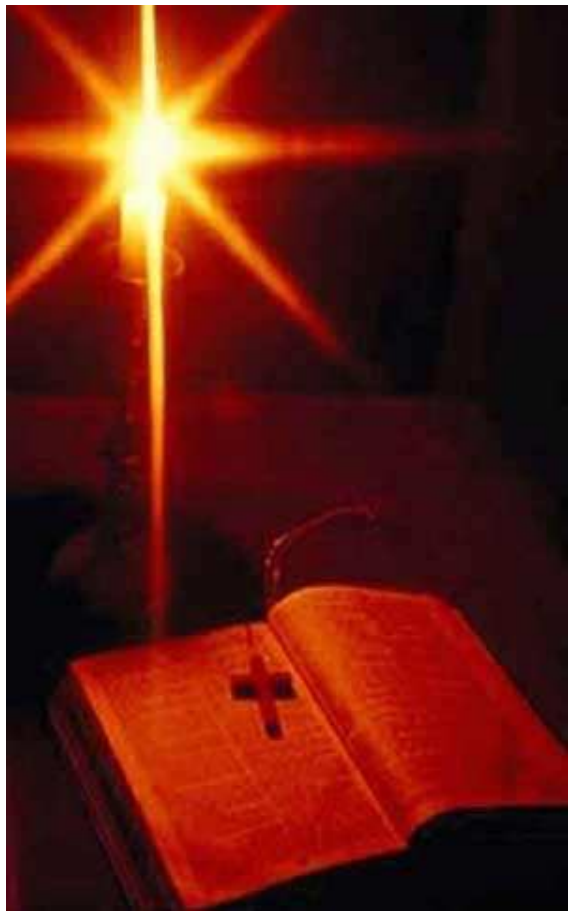
Bratři! Ať je daleko ode mě, abych se chlubil něčím jiným než křížem našeho Pána Ježíše Krista, kterým je pro mě ukřižován svět a já světu. Vždyť ani obrázka nic není, ani neobřezanost, ale nové stvoření. A na všechny, kdo se v jednání budou řídit touto zásadou, ať přijde pokoj a milosrdenství, totiž na pravé Boží Izraelity. A pro budoucnost ať mě už nikdo s těmi věcmi neobtěžuje! Vždyť já na svém těle nosím znamení, že náležím Ježíšovi. Milost našeho Pána Ježíše Krista ať je s vámi, (bratři)! Amen.

EVANGELIUM – LK 10,1-12.17-20

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Pán ustanovil ještě jiných dvaasedmdesát učedníků, poslal je před sebou po dvou do všech měst a míst, kam chtěl sám přijít, a řekl jim: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste proto Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň. Jděte! Posílám vás jako ovce mezi vlky. Nenoste měšec, ani mošnu, ani opánky. S nikým se cestou nepozdravujte. Když někde vejdete do domu, napřed řekněte: ‚Pokoj tomuto domu!‘ Bude-li tam člověk hodný pokoje, spočine na něm váš pokoj, jinak se vrátí k vám. V tom domě zůstaňte a jezte a pijte, co vám dají, protože dělník má právo na svou mzdu. Nepřecházejte z domu do domu! Když přijdete do některého města a přijmou vás tam, jezte, co vám předloží, uzdravujte tamější nemocné a říkejte jim: ‚Přiblížilo se k vám Boží království!‘ Když přijdete do některého města a nepřijmou vás, vyjděte do jeho ulic a řekněte: ‚I ten prach, který se nám ve vašem městě přichytil na nohou, vám tu strásáme. To si však pamatujte: Přiblížilo se Boží království!‘ Říkám vám: Sodomě bude v onen den lehčeji než takovému městu.” Dvaasedmdesát učedníků se vrátilo s radostí a řekli: „Pane, dokonce i zlí duchové se nám podrobují ve tvém jménu!” Odpověděl jim: „Viděl jsem satana padnout jako blesk z nebe. Dal jsem vám moc šlapat na hady, štíry a přemáhat všechnu nepřítelovu sílu a vůbec nic vám nebude moci uškodit. Ale radujte se ani ne tak z toho, že se vám podrobují duchové, spíše se radujte z toho, že vaše jména jsou zapsána v nebi.”

LITURGICKÉ TEXTY SLAVNOSTI SV. CYRILA A METODĚJE

1. ČTENÍ – Iz 61,1-3A

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Duch Páně, (duch) Hospodinův, je nade mnou, protože mě Hospodin pomazal, poslal mě zvěstovat radostnou zprávu pokorným, obvázat ty, jimž puká srdce, oznámit zajatým propuštění, svobodu uvězněným, hlásat Hospodinovo milostivé léto a den pomsty našeho Boha, potěšit všechny soužené, zarmoucené na Siónu (obveselit), dát jim věnec místo popela, olej radosti místo smutku, šat jásotu místo malomyslnosti.

**Jděte do celého světa
a hlásejte evangelium.**

ŽALM 117

Chvalte Hospodina, všichni lidé, oslavujte ho, všechny národy. Neboť mocně vládne nad námi jeho milosrdenství a Hospodinova věrnost trvá navěky.

2. ČTENÍ – 2KOR 4,1-2.5-7

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Korint'anům.

Bratři! Když jsme pověřeni službou, nenecháváme se ovládnout malomyslností, protože nám Bůh milosrdně pomáhá. Nepoužíváme nečestných úskoků, nepočínáme si chytrácky ani nefalšujeme Boží slovo. (Ale hlásáme) pravdu naprosto otevřeně, a tak se doporučujeme lidskému úsudku před Bohem. Vždyť přece nehlásáme sebe, ale (kážeme, že) Ježíš Kristus je Pán, my však že jsme vaši služebníci kvůli Ježíši. Neboť Bůh, který řekl: 'Ať ze tmy zazáří světlo!', zazářil i v našem srdci, aby osvětlil (lidi) poznáním Boží velebnosti, která je na Kristově tváři. Poklad (víry) máme v nádobě hliněné. To proto, aby se ta nesmírná moc připisovala Bohu, a ne nám.

EVANGELIUM – Lk 10,1-9

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Pán ustanovil ještě jiných dvaasedmdesát (učedníků), poslal je před sebou po dvou do všech měst a míst, kam chtěl sám přijít, a řekl jim: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste proto Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň. Jděte! Posílám vás jako ovce mezi vlky. Nenoste měšec, ani mošnu, ani opánky. S nikým se cestou nepozdravujte. Když někde vejdete do domu, napřed řekněte: 'Pokoj tomuto domu!' Bude-li tam člověk hodný pokoje, spočine na něm váš pokoj, jinak se vrátí k vám. V tom domě zůstaňte a jezte a pijte, co vám dají, protože dělník má právo na svou mzdu. Nepřecházejte z domu do domu! Když přijдете do některého města a přijmou vás tam, jezte, co vám předloží, uzdravujte tamější nemocné a říkejte jim: 'Přiblížilo se k vám Boží království!'

LITURGICKÉ TEXTY 15. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – DEUT 30,10-14

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu: „Budeš poslouchat hlas Hospodina, svého Boha, a zachovávat jeho příkazy a nařízení, to, co je napsáno v knize tohoto Zákona, a obrátíš se k Hospodinu, svému Bohu, celým srdcem a celou duší.

Neboť tento příkaz, který ti dnes ukládám, není pro tebe příliš nesnadný a není tak daleko od tebe. Není na nebi, že bys musel říkat: ‚Kdopak nám vystoupí do nebe, aby nám ho snesl, oznámil, a my ho mohli zachovávat?‘ Není daleko za mořem, že bys musel říkat: ‚Kdopak nám překročí moře, aby nám ho přinesl, oznámil, a my ho mohli zachovávat?‘ Vždyť je ti to slovo velmi blízké, je v tvých ústech a v tvém srdci, takže ho můžeš zachovávat.“

Hledejte, ubožáci, Hospodina a pookřejte v srdci!

ŽALM 69

Obracím se modlitbou k tobě, Hospodine, – v čas milosti, Bože! – Vyslyš mě ve své veliké lásce, – věrně mi pomoz! – Vyslyš mě, Hospodine, tvá láska je dobrotivá, – obrať se ke mně se svým nesmírným slitováním. Já jsem ubohý a plný bolesti, – ať mě ochrání, Bože, tvá pomoc. – Písní budu slavit Boží jméno, – velebit je budu zpěvem chvály. Neboť Bůh pomůže Siónu – a vystaví judská města: – Zdědí je potomci jeho služebníků, – budou tam sídlit, kdo milují jeho jméno.

2. ČTENÍ – KOL 1,15-20

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Kolosanům.

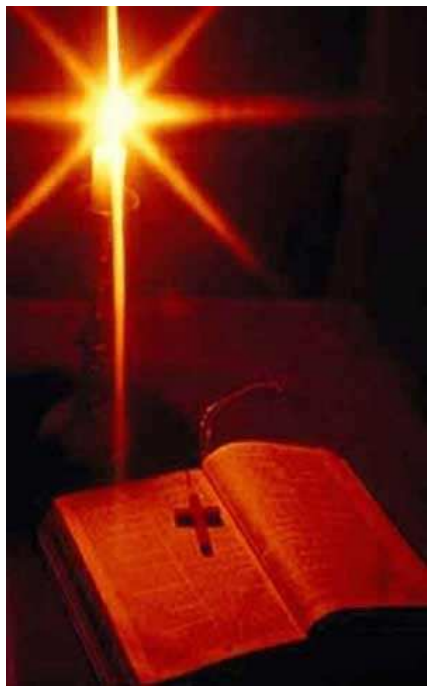
Ježíš Kristus je věrný obraz neviditelného Boha, dříve zrozený než celé tvorstvo. V něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi, svět viditelný i neviditelný: ať už jsou to andělé při trůnu, ať jsou to panstva, ať jsou to knížata, ať jsou to mocnosti. Všecko je stvořeno skrze něho a pro něho. Kristus je dříve než všechno ostatní a všechno trvá v něm. A on je hlava těla, to je církve: On je počátek, prvorozený mezi vzkříšenými z mrtvých. Tak má ve všem prvenství. Bůh totiž rozhodl, aby se v něm usídlila veškerá plnost dokonalosti a že skrze něho usmíří se sebou všechno tvorstvo jak na nebi, tak na zemi tím, že jeho krví prolitou na kříži zjedná pokoj.

EVANGELIUM – LK 10,25-37

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Jeden znalec Zákona povstal, aby přivedl Ježíše do úzkých, a zeptal se ho: „Mistře, co mám dělat, abych dostal věčný život?“ Ježíš mu řekl: „Co je psáno v Zákoně? Jak tam čteš?“ On odpověděl: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou silou i celou svou myslí a svého bližního jako sám sebe.“ Řekl mu: „Správně jsi odpověděl. To dělej a budeš žít.“ Ale on se chtěl ospravedlnit, a proto se Ježíše zeptal: „A kdo je můj bližní?“ Ježíš se ujal slova a řekl: „Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha a octl se mezi lupiči. Ti ho o všechno obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli. Náhodou šel tou cestou nějaký kněz; viděl ho, ale vyhnul se mu. Stejně i jeden levita přišel k tomu místu; viděl ho, ale vyhnul se mu. Ale jeden Samaritán přišel na své cestě k němu, viděl ho a bylo mu ho líto. Přistoupil k němu, nalil mu do ran oleje a vína, obvázal je, vysadil ho na svého soumaru, dopravil do hostince a staral se o něho. Druhého dne vytáhl dva denáry a dal je hostinskému se slovy: ‚Starej se o něho, a co vynaložíš navíc, já ti doplatím, až se budu vracet.‘ Co myslíš, kdo z těch tří se zachoval jako bližní k tomu, který se octl mezi lupiči?“ On odpověděl: „Ten, kdo mu prokázal milosrdenství.“ A Ježíše mu řekl: „Jdi a stejně jednej i ty!“

LITURGICKÉ TEXTY 16. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – GEN 18,1-10A

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Hospodin se zjevil Abrahámovi v Mamreově doubravě, když seděl za největšího denního parna u vchodu do stanu. Když totiž zdvihl své oči a podíval se, hle – stáli před ním tři muži. Sotva je spatřil, běžel jim vstříc od vchodu do stanu, poklonil se až k zemi, a řekl: "Můj pane, jestliže jsem našel přízeň v tvých očích, nepřecházej kolem svého služebníka. Připraví se trochu vody, abyste si umyli nohy, a odpočinete si pod stromem. Přinesu kousek chleba, posílíte se a pak můžete jít dál, neboť proč byste jinak šli kolem svého služebníka?" Odpověděli: "Nuže, udělej, jak jsi řekl!" Abrahám pospíšil do stanu k Sáře a pravil: "Honem vezmi tři měrice mouky, té nejjemnější, zadělej ji a upeč placky!" Potom Abrahám běžel ke stádu, vzal mladé krmné tele a dal ho služebníkově, aby ho rychle upravil. Pak vzal kyselé i sladké mléko, tele již

upravené a předložil jim to. Obsluhoval je pod stromem, zatímco jedli. Zeptali se: "Kde je tvá žena Sára?" Odpověděl: "Tady ve stanu." Hospodin řekl: "Vrátím se k tobě napřesrok v tento čas a tvá žena Sára bude mít syna."

Hospodine, kdo smí prodlévat ve tvém stánku?

ŽALM 15

Kdo žije bez vady a koná spravedlnost, – upřímně smýšlí ve svém srdci, – svým jazykem nepomlouvá. Nečiní příkoří svému bližnímu, – netupí svého souseda. – Nešlechtným člověkem pohrdá, – ale váží si těch, kdo se bojí Hospodina. Nelichváří svými penězi – a nebere úplatky proti nevinnému. – Kdo takto jedná, – nikdy nezakolísá!

2. ČTENÍ – KOL 1,24-28

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Kolosanům.

Bratři! Teď sice pro vás trpím, ale raduji se z toho, protože tím na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap; má z toho prospěch jeho tělo, to je církev. Do jejích služeb jsem se dal, jak to bylo ve shodě s Božím darem, který mi Bůh svěřil, abych vám plně oznámil Boží slovo, totiž to tajemství, které bylo skryté od věků a od pokolení, ale které teď bylo odhaleno jeho věřícím: těm Bůh chtěl oznámit, jaké bohatství božské slávy je pro pohany v tomto tajemství, že Kristus je ve vás, naděje na věčnou spásu. O něm my kážeme, každého člověka napomínáme, každého člověka učíme s veškerou moudrostí, abychom každého člověka učinili dokonalým ve spojení s Kristem.

EVANGELIUM – LK 10,38-42

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíš přišel do jedné vesnice, kde ho přijala do domu nějaká žena jménem Marta. Měla sestru, která se jmenovala Marie. Ta se posadila Pánu k nohám a poslouchala jeho řeč. Marta měla plno práce s obsluhou. Přistoupila k němu a řekla: "Pane, nezáleží ti na tom, že mě má sestra nechala obsluhovat samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!" Pán jí odpověděl: "Marto, Marto! Děláš si starosti a znepokojuješ se pro mnoho věcí. Ano, jen jedno je třeba. Marie si vybrala nejlepší úděl a ten jí nikdo nevezme."

EUCHARISTIE U PETROVA HROBU

v kryptách vatikánské baziliky

S GIOVANNIM KARDINÁLEM COPPOU

(9. listopadu 1925, Alba - 16. května 2016, Řím),

čestným občanem Drysic

„Váš příchod do Říma je velkým skutkem víry“

HOMÍLIE 9. ČERVNA 2007, *PEREGRINATIO AD LIMINA APOSTOLORUM*

Milovaní moravští poutníci, kteří jste připutovali z Drysic, Pustiměře, i dalších blízkých míst!

1. Jsem velmi rád, že dnes ráno mohu být s vámi; že právě tady, nad hrobem svatého Petra v kryptách vatikánské baziliky, mohu pro vás slavit mši svatou. Je to mimořádné privilegium, moci se shromáždit tady, na jednom z nejposvátnějších míst světa. Jsem velice rád, že jsem je mohl už před několika měsíci zajistit pro vás. Oltář, který vyrůstá nad Petrovým hrobem, a kolem něhož jsme se shromáždili, patří dnes ráno zcela a výhradně jen vám.

Vzpomínám na setkání s vašimi farnostmi, a s vašim drahým panem farářem, otcem Josefem: poprvé při biřmování v Pustiměři, 14. září 1997, a pak v Drysicích, 16. června 2001, necelý měsíc a půl před mým definitivním odchodem z České republiky, kdy mi bylo uděleno čestné občanství místa.

Velmi mě těší vědomí, že už skoro šest let jsem vaším spoluobčanem! A děkuji vám, že jste na mě nezapomněli, že jste na mne pamatovali i při této pouti, a k mé poctě uspořádali i koncert. Pán Bůh zaplať!

Mohu vás ujistit, že i já vás neustále nosím srdci. Vězte, že tady ve Vatikáně je biskup, který na vás vždy s láskou pamatuje!

2. Váš příchod do Říma –

centra křesťanství – po návštěvě Assisi, míst svatého Františka – je velkým skutkem víry. Není to turistická cesta, i přesto, že uvidíte tolik a tak krásných děl umění, historie i přírody, jež budete uchovávat v paměti po celý život. Je to návrat ke středu naší křesťanské víry, – do svatého města, kde kázal Petr, a kde svou mučednickou smrtí vydal svědectví Kristu. Vaše pouť je projevem víry! Je pro vás návratem ke křesťanským kořenům Evropy, které - jak se zdá, jsou bohužel opomíjeny, a to i přesto že evropské dějiny jsou především křesťanskými dějinami.

Boží služebník, papež Jan Pavel II. se této skutečnosti tolik držel a ze všech sil zdůrazňoval, že tyto kořeny nesmí být zapomenuty. Vskutku, bez evangelia, bez Církve, bez lásky, projevované tolika generacemi věřících, by neexistovala monumentální díla, která dodnes činí evropská města tak působivými: románské a gotické katedrály, malířské cykly jako např. Fra Angelica a Michelangela – vzpomeňme Sixtinskou kapli!, - sochy, nemocnice a instituce péče a milosrdenství, které se v Evropě rozmnožily právě proto, že se zrodila jako křesťanská!

Vaše přítomnost zde, je tedy především projevem víry, už tím, že se vaše pouť ubírá na nejslavnější a nejposvátnější místa evropského křesťanství.

Ale drysická a pustiměřská pouť nabývá ještě mnohem většího významu víry, díky setkání se Svatým Otcem Benediktem XVI. Spolu s ostatními věřícími z celého

světa se zúčastníte generální audience. Když se účastníme audience s papežem, hlouběji prožíváme a více si uvědomujeme čím je Církev: katolická, tedy všeobecná, založená Kristem pro všechny lidi a všechny časy. Instituce, která trvá už více jak dva tisíce let, která po tolik staletí měla před očima vznikající i mizející impéria a království, dynastie i režimy, která trpěla tolikerá pronásledování, usilující o její zničení. Ona však z nich vždy vyšla ještě více posílena, a to jen díky své duchovní autoritě. Když jsme

pak shromážděni kolem papeže, Petrova nástupce, vnímáme jednotu Církve: papež, Kristův náměstek, je středem soudržnosti všech věřících na celém světě; utvrzuje Církev horlivostí svého apoštolátu i jistotou svého učení. V současném marasmu názorů a omylů, je papež jistým a přesvědčivým odkazem pro Církev i pro celé lidstvo.

4. Vaše pouť však nyní, při této mši svaté, dospívá do svého vrcholného bodu. Petrův hrob je jakoby střed světa, a nad ním se vypíná mohutná stavba Michelangelovy kupole, symbol neochvějné stability Církve. Tady Petr vyznal Krista, když umíral na kříži obrácen hlavou dolů; tady – skrze papeže, své nástupce, - neustává před světem vyznávat, že Kristus je „Syn Boha živého“ (Mt 16,16), a hlásat, že jediné v Kristu je pravda, která zachraňuje, láska, co nezklame, život, který přetrvá i smrt. Tady slyšíme, jako by k nám promlouvala Boží slova k Mojžíšovi: „Místo, na kterém stojíš, je svaté“. Ano, jsme ve středu světa, na jednom z jeho nejposvátnějších míst. Kolik je tu pohřbeno světců a blahoslavených, očekávajících své vzkříšení! Od prvních papežů až po svatého Pia X.

(desátého), blahoslaveného Jana XXIII. a Božího služebníka Jana Pavla II., k jehož hrobu proudí den co den tisíce věrných!

Před mnoha lety jsem v Německu poznal františkána-minoritu, který byl příslušníkem SS, ale pak se obrátil a stal se misionářem v Japonsku. Říkal mi, že každoročně přivádí katechumeny své farnosti na tři nejposvátnější místa světa: na horu Sinaj, kde Bůh zjevil Mojžíšovi své jméno, a kde mu dal desky Desatera;

do Jeruzaléma, především na Kalvárii a k Svatému hrobu, kde Boží Syn, potom co jako člověk hlásal Boží slovo, pro nás umřel a vstal z mrtvých; a nakonec do Říma – sem, k hrobu Petrovu.

5. Tady se modlilo tolik světců: svatá Kateřina Sienská přicházela pěšky od Pantheonu, kde bydlela na via. S. Chiara, a dlouho setrvala u hrobu svatého Petra, neboť říkala: „Jdu pracovat pro loďku Církve svaté“: „pracovat“ pro ni znamenalo modlit se za Církev, tehdy procházející tak pohnutou dobou, kdy papež sídlil ve francouzském Avignonu. Totéž činil svatý Ignác a jeho první učedníci, aby tady čerpali světlo a sílu pro poslání, které chtěl začít. V minulém století pak často přijížděla z Paříže do Říma Markéta Delbrelová, která cestovala vlakem celou noc, a poté, co celý den strávila v modlitbě u hrobu svatého Petra, ještě téhož večera odjížděla do

Paříže. Říkávala totiž: „Řím je pro mě jakoby svátostí Kristovy Církve, a mám za to, že některé milosti, které Církvi vyprošujeme, lze získat jen v Římě“, u hrobu apoštola Petra.

S těmito vznešenými dušemi sem v neustálých vlnách přicházelo množství lidí, aby se tu modlili: aby si od Boha vyprosili sílu pro duchovní život; mnoho dětí tu bylo a je křtěno; spousta mladých tu přijímá svátost biřmování; mnoho párů tu vstupuje do manželství. Svatý Petr je zásobárnou nesmírných milostí, které apoštol rozděluje s nevýslovnou něhou. A přichází i mnoho skupin nekatolíků, kteří jsou přitahováni nádherou a majestátem baziliky. Víte, že sem každodenně vstoupí průměrně 30.000 lidí? Dnes se k těmto zástupům připojujete i vy, moji drazí spoluobčané z Drysic i poutníci z Pustiměře. Přišli jste, abyste si od apoštola vyprosili milosti, které nejvíce potřebujete, a zajisté milost zůstat věrnými Kristu a být vždy dobrými křesťany.

Ať vám ve vašem životě, ve vašich rodinách, ve vaší každodennosti, pomáhá Nejsvětější Panna Maria. Ať vás vždy provází svatý Petr. Ať papežovo požehnání je zárukou nesčetných milostí, dobra, pevného zdraví, horlivosti a blahobytu pro vaši drahou Moravu i míru pro celý svět.

+ Giovanni Coppo

„Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με“

„*Šimone, synu Janův, miluješ mě?*“ (Jan 21,15). Právě tato láska ke Kristu přivedla Petra sem do Říma. Tato láska Vás, drahá Excelence, přivedla až do naší vlasti jako toho, jehož posílá nástupce Knížete apoštolů: Papežský nuncius. Láska k Petrovi a jeho nástupcům nám dala přežít těžkou dobu, kterou zažívaly naše dějiny. Láska ke Kristu nás přivedla sem, na toto místo, k Petrovu hrobu.

Drahá Excelence, je tomu právě deset let, co jste uděloval svátost křesťanské dospělosti v Pustiměři. Tehdy jste v homílii kladl na srdce břimovancům: *‘Budte Kristovi stejně, jako On je vás!’*

Přijměte naše upřímné Pán Bůh zaplat’ za slova, která jste vepsal do svého biskupského motta: *‘Sobria ebrietas Spiritus’* - *‘střízlivé opojení Duchem’*. Právě dary Ducha svatého Otcové Církve často přirovnávají k nádherným květinám, co zdobí zahradu ráje.

Proto jsme si dovolili – pro bohatství květů, jež den co den zdobí skrze Vás tento svět – přinést tuto památnou křišťálovou vázu, do níž je všechny můžete dát. Pán Bůh zaplat’, že máme biskupa tady, u hrobu svatého Petra.

(Slova poděkování na závěr eucharistie u hrobu sv. Petra v kryptách vatikánské baziliky, 9. června 2007).

„Prosme Boha, aby rozhojnil naši víru na přímluvu svatých Petra a Pavla“

HOMÍLIE 29. ČERVNA 2009, ANNI PAULINI PEREGRINATIO

1. Milovaní poutníci z Drysic, Pustiměře, Suché Lozi, Uherského Brodu, Brna, Dědic, Frenštátu, z děkanátu Holešov, z Litoměřic, Lovosic, Pitína, z Veverské Bitýšky, Vyškova, Zlatých Moravců a ze Zlína: mám velkou radost, že dnes - o slavnosti svatých apoštolů Petra a Pavla, - mohu pro vás slavit tuto mši svatou. Po dvou letech se opět setkáváme zde, před hrobem svatého Petra. Vaše láska ke Knížeti apoštolů, podporovaná a vedená vaším drahým panem farářem, otcem Josefem, je vskutku příkladná.

Ale připutovali jste do Říma také na ukončení Roku sv. Pavla, jehož jste se účastnili včera v bazilice svatého Pavla za hradbami, zpívající nešpory se Svatým Otcem. Konáte památnou pouť, během níž obdivujete přírodní, historické a náboženské krásy Itálie: la Vernu, Assisi se svatým Františkem, Subiaco a svatého Benedikta, Amalfi, Ravello a Amalfské pobřeží, S. Giovanni Rotondo se svatým Páterem Piem, Monte Sant'Angelo,

Loreto, Lago di Garda, Veronu a její Arénu. Na tyto dny budete vzpomínat po celý život. Dnes jste tady, v srdci křesťanství, na místě, kde apoštol Petr podstoupil mučednictví pro Krista. Bazilika je jako velký relikviář, vybudovaný k uchovávání jeho hrobu, nad nímž se s majestátností, ve světě jedinečnou, vypíná Michelangelova kopule. Vše tu mluví o

Petrovi, tady jsou pohřbeni jeho nástupci: také svatý Línus, druhý římský papež, jehož titulární farnost je mou diakonií, měl původně hrob poblíž toho Petrova, a nyní se jeho kosti, spolu s ostatními relikviemi, uchovávají nedaleko odtud.

2. Dnešní liturgie k nám promlouvá o víře: mešní čtení nám dala patřit na tuto víru, skoro bychom mohli říct, že nám dopřála si na ni přímo sáhnout. Vždyť Petr a Pavel jsou dvěma velkými mistry víry. V epizodě,

kteřou nám líčí Skutky apoštolů, je Petr uvržen Herodem do vězení. Ten ho chce vydat na smrt stejně jako nechal zabít Jakuba. Ale Petr, ani v situaci pro něj tak dramatické, kdy ví, že jej čeká mučednická smrt, nepropadá strachu. Důvěřuje pouze Bohu a modlitbám, které za něj vznášejí Církev. V noci klidně spí, přestože je spoután okovy a leží na holé zemi: nepotřebuje uklidňující prostředky! A Pán odpovídá na tuto víru tím, že mu posílá anděla z nebe, a ten jej vyvádí z vězení na svobodu, zatímco on se domnívá, že sní. Také Pavel, ve druhém čtení, si je vědom blízkosti smrti. Když píše Timoteovi říká: „já už mám prolít v obětí svou krev, chvíle, kdy mám odejít je tady“. Je si však jistý, že kráčí vstříc koruně slávy, kterou mu připravil Ježíš, protože „bojoval dobrý boj, svůj běh skončil, víru uchoval“ (2Tim 4,6ss). Čeká jen, že bude zachráněn pro svědectví, které vydal. A konečně v evangeliu sám Ježíš burcuje Petrovu víru, a odměňuje ji největším příslibem, jaký byl kdy člověku dán. Petr vyznal, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží; prokázal skálopevnou víru, k níž ho inspiroval Otec, a Ježíš na něm zakládá Církev. Petrovo vyznání víry: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého“ (Mt 16,16), je vyryto palcovými písmeny na základně kopule.

Proto tu zní stále, tady mluví jeho víra, na níž byla založena Církev. Víra je tedy základní ctností křesťanského života: je to táž víra Petra a Pavla, a vzbuzuje obdiv samotného Boha.

3. Dnes nás tedy liturgie vyzývá k zamyšlení nad vírou. Proto, vás žádám, abyste jako plod Roku sv. Pavla, měli vždy po ruce a četli listy svatého Pavla, které jsou jako tryskající fontána. Jen uvažte, v listech mluví o víře celkem 129krát, což je víc, než kterýkoli jiný autor Nového zákona. Ústředním bodem jeho učení je víra v Boha Otce, který vzkřísil Ježíše Krista z mrtvých, a osvobodil nás z otroctví Mojžíšova zákona. Když Ježíš umřel na kříži, smířil nás s Otcem a dal nám milost stát se novým stvořením: říká – „milostí jste zachráněni skrze víru“ (Ef 2,8).

My křesťané jsme pro svatého Pavla „těmi, kdo uvěřili“ (Řím 1,6; 1Kor 1,21). Skrze víru můžeme Bohu přinést v oběť svůj život (srv. Fil 2,17), abychom měli „odvahu přiblížit se v plné důvěře ke Kristu“ (Ef 3,12). Víra nám dává „Boží pokoj skrze našeho Pána Ježíše Krista“ (Řím 5,1). Ona nám získává dar Ducha svatého, který je „pečetí našeho věčného dědictví, protože jsme byli povoláni k vykoupení, k chvále jeho slávy“ (Ef 1,14). Milování, tak jsme pohrouženi do srdce Nejsvětější Trojice, milováni Otcem, vykoupeni Kristem a posvěceni Duchem. A když přijímáme svátost biřmování, jsme utvrzeni Duchem svatým, jak říká biskup, když pronáší naše jméno: „Přijmi pečeť daru Ducha svatého“. Stále s láskou vzpomínám na tato slova, která jsem pronášel i pro vás, když jsem biřmoval drahé chlapce a dívky z Pustiměře!

4. Víra je dar. Ale, stejně jako všechny Boží dary, vyžaduje od nás spolupráci a nasazení. Musí v nás růst, protože není statická, ale dynamická. Je úzce spjata s nadějí a láskou: Pavel se modlí, aby Kristus mohl přebývat v srdci křesťanů, a chce, abychom „kráčeli ve víře“ (2Kor 5,7). Velkým příkladem víry je sám Pavel: vždyť jak působivá jsou jeho slova: „Spolu s Kristem jsem ukřižován. Žiji ovšem, ale to už nejsem já, nýbrž ve mně žije Kristus. Tento život v těle však žiji ve víře v Božího Syna“ (Gal 2,19s). A dále: „Pro mě život je Kristus a smrt zisk“ (Fil 1,21).

Chceme-li, aby Rok svatého Pavla přinesl své plody, jak papež přeje všem křesťanům, musíme „stát pevní ve víře“ (1Kor 16,13); a sledovat program víry, jenž přináší ony plody Ducha, které svatý Pavel popisuje v listu Galat'ánům: „Lásku, radost,

pokoj, shovívavost, vlídnost, dobrotu, věrnost, tichost, sebeovládání ... Ti, kdo náležejí Kristu Ježíši, ukřižovali svoje tělo i s jeho vášněmi a žádostmi“ (Gal 5,22s).

5. Moji drazí přátelé. Prosme Boha, aby jako plod této mše svaté, rozhodl na přimluvu svatých Petra a Pavla naši víru, upevnil naše předsevzetí, a učinil nás opravdovými křesťany v různých podmínkách, v nichž žijeme: v osobním nasazení,

v rodině, ve farnosti, v občanské společnosti, v zaměstnání, a žádá-li to Bůh, v utrpení a

soužení. Svatí Petr a Pavel se nesmířili s málem! Zcela patřili Ježíši! Jím byli uchvázeni v životě i ve smrti. Milovaní, také my se nechme uchvátit Ježíšem! Potom budou vaše farnosti vskutku kolébkami civilizace lásky. To je mé přání, jež z celého srdce - jako váš čestný občan - vyslovuji každému a každé z vás.

★

... Ještě jste v Itálii, ale píši Vám už nyní, aby tento list přišel na Moravu spolu s Vámi. Doufám, a jsem dokonce jistý, že Vaše pouť probíhá úžasně... Nenacházím slov, jak vyjádřit svou vděčnost za nádherné dary, které jste mi s takovou

velkorysostí přinesli: skleněnou, ručně zdobenou vázu – postavil jsem ji do kaple k té, kterou jsem od vás dostal v roce 2007 (velmi jim to vedle sebe sluší), velkou svíci v upomínku 60. výročí mého kněžství a vynikající sladkosti, které jsou vskutku skvělé! Poklona té, co je upekla!...

Povždy budu s radostí vzpomínat na „naši“ mši svatou u hrobu sv. Petra; obdivoval jsem zbožnost a účast přítomných poutníků, zpěvy a projevenou víru. Rok svatého Pavla, tak umělecky znázorněný na velké váze, zůstane jistě pro všechny závazkem žít v Církvi po příkladu sv. Pavla, v síle víry a ve velkorysosti bratrské lásky... Z celého srdce Vám žehnám.

(z dopisu kardinála Coppy, 1.7.2009)

+ Giovanni card. Coppe

„Pout' do srdce Církve, pohroužena do světla Krista, Panny Marie a nejslavnějších svatých“

HOMÍLIE 30. ČERVNA 2011, PEREGRINATIO IN CORDE ECCLESIAE

Milovaní,

přesně po dvou letech se opět setkáváme zde, u hrobu svatého Petra, u příležitosti vaší nové pouti po různých posvátných místech Itálie. Mám vždy velkou radost, že mohu být s vámi: cítím se opravdu vašim čestným spoluobčanem, a děkuji mnohokrát vašemu

drahému panu faráři nejen za slova tohoto rána, ale především za to, že stále překládá a publikuje mé homílie v pozoruhodném *Farním Informátoru*, takže když káží na různých místech Říma a Itálie, cítím, že mluvím i k vám. A jak dobře vím, i vy jste tomuto setkání se mnou velmi rádi, a moc vám za to děkuji.

Vaše pout' nese název *In corde Ecclesiae*, „do srdce Církve“. Tato slova jsem si dovolil navrhnout otci Josefovi, když mě před více než čtyřmi měsíci seznámil se svým záměrem. A dnes vám důvěrně říkám, že jsem měl jako znamení z nebe, které mi dalo poznat, že jsem tento titul zvolil dobře. Když jsem totiž 13. března tohoto roku začínal exercicie se Svatým otcem, kazatel na začátku vyložil, že k nám bude promlouvat o „Kristově světle, které prostřednictvím svatých neustále vyzařuje ze *srdce Církve*, na nebi i na zemi“, a dodal, že „papež je skutečně privilegovaným svědkem Krista, Světla světa, Kristova světla v *srdci Církve*“. Při těchto slovech jsem ihned pomyslel na vás a na vaši pout'. Je skutečně poutí do srdce Církve; poutí, která se odvíjí ve světle Kristově prostřednictvím svatých. Vždyť navštívíte jejich svatyně na nejkrásnějších a nejvýznamnějších místech Itálie: po Florencii, která byla městem velkých svatých, jste dnes v Římě, kde září velká postava svatého Petra, na místě, kde jste se už tolikrát účastnili eucharistie u jeho hrobu v této bazilice, která je centrem světového křesťanství. Tady se budete modlit i k novému blahoslavenému Janu Pavlu II. a Božímu služebníku

kardinálu Beranovi. Odpoledne navštívíte baziliku svatého Klementa, abyste si připomněli svaté Cyrila a Metoděje, a stejně učiníte i o jejich slavnosti, v úterý, 5. července, v Ravenně. Následuje svatá Marie Goretti v Nettunu, svatá Rita v Casci, svatý František v Grecciu a u jeho hrobu v Assisi, svatá Klára. Toto světlo, vyzařující ze svatých, se nejjasněji skví v postavě a přímlově nejblahoslavenější Panny Marie, již vzdáte hold dnes odpoledne v kapli „Salus Populi Romani“, v bazilice S. Maria Maggiore, poté v Assisi v Porziuncole, a při návratu domů, ve svatyni Madonna del Fràssino. Vaše putování bude stále zahaleno světlem Krista, jenž je „pravým světlem, které osvěcuje každého člověka, co přichází na svět“, a je „Světlem světa“ (srv. *Jan* 1,9; 8,12). Je to vskutku pouť do srdce Církve, protože je pohroužena do světla Krista, Panny Marie a nejslavnějších svatých.

Dnes obnovujeme svou lásku a vděčnost svatému Petrovi na tomto místě, kde vydal nejvyšší důkaz své lásky ke Kristu: mučednictví, pro Něj trpěl ukřižován hlavou dolů. Toto svědectví dobylo svět. Petr nepřestává po staletí opakovat své vyznání víry, které je napsáno velkými písmeny na kopuli: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého“ (*Mt* 16,16). Tady nadále mluví o Kristu k miliónům lidí, kteří se přicházejí poklonit jeho ostatkům. Tady se utvrzuje víra v Krista skrze mnoho mší svatých, které se slaví v bazilice, skrze Boží chválu ve zpěvu žalmů, skrze svátosti křtu, biřmování, smíření, jež se hojně udílejí v tomto srdci Církve.

Čtení této mše svaté nám dala patřit na Petrovu lásku ke Kristu. Při zázraku, k němuž došlo u Krásné brány jeruzalémského chrámu, kde už léta sedával chromý od narození, jej Petr uzdravuje ve jménu Ježíšově: nemůže mu dát almužnu, protože - stejně jako všichni apoštolé - zlato ani stříbro nemá, ale dává mu větší bohatství, které potřeboval, uzdravení: „Co mám, to ti dám: ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, vstaň a chod!“ (*Skt* 3,6).

Chromý se postavil zpříma na nohy, vešel s Petrem do chrámu, poskakoval a byl před lidmi důkazem o Ježíšově moci, takže se mnozí obrátili.

Petrova víra se rodí z jeho lásky k Ježíšovi, lásky silné, pokorné, vděčné: sám to vyznává po Kristově zmrtvýchvstání, když se ho na břehu Genezaretského jezera, poté, co se zjevil apoštolům a pojedl s nimi, třikrát zeptal, zda ho miluje. A Petr třikrát odpovídá: „Pane, ty víš, že tě miluji“, a Ježíš mu třikrát říká „Pas mé beránky, pas mé ovce“ (*Jan 21,15-23*). Třikrát Ježíše zapřel, nyní svou zradu zcela napravuje, a dostává od Krista moc vést jako dobrý pastýř celou Církev. Petr se už nebojí, protože ví, že Pán mu dal svou vlastní moc a vždy bude po jeho boku. Při té příležitosti mu Ježíš předpovídá i jeho násilnou smrt, ale má ji podstoupit tady, v Římě, tak daleko od svého jezera, kde byl Ježíšem povolán na začátku jeho působení, v jistotě, že Kristovo evangelium nemůže být nikdy vymazáno a spása, kterou dává Ježíš bude povždy čelit věkům.

Milovaní poutníci *do srdce Církve*! Petr nás utvrzuje ve víře a sděluje nám svou lásku k Němu. Žijme z Krista a pro Krista. Buďme věrní Církvi, žijme v ní radostně, využívejme prostředků svatosti, které v ní můžeme najít. A především, žijme svou víru skrze Eucharistii. V jedné homílii, kterou ještě jako mnichovský arcibiskup pronášel pozdější papež Benedikt XVI., zdůrazňoval, že Eucharistie je srdcem Církve! Jak krásná to myšlenka i pro vás a pro vaši pouť! Eucharistie je největším a nejpřesvědčivějším znamením toho, že nás Kristus miluje a zachraňuje. Jak říkal tehdejší kardinál Ratzinger, Kristus „dává ve své Eucharistii splynout, jako do velkého proudu, chudobě našich utrpení, naší lásky, naší naděje i očekávání, to všechno pak v tomto proudu žije ve spojení s Ním, takže máme skutečně účast na jeho oběti. Kristus před námi nestojí osamocený. Jako pšeničné zrnو umřel sám, ale sám nevstává: ve svém Zmrtvýchvstání je klasem, který v sobě zahrnuje společenství svatých“ (*Eucaristia – cuore della Chiesa, Opera omnia, Vaticano, XI., 2010, str. 368-369*).

Moji milovaní spoluobčané: zůstávejte „in corde Ecclesiae“, v srdci Církve: v lásce k Ježíši žijícímu v Eucharistii a žijícímu v Církvi, v lásce k nejblahoslavenější Panně Marii a svatým: v této naprosté jednoduchosti spočívá celá hloubka křesťanského života, na nebi i na zemi. Povždy jí žijte, předávejte ji vašim dětem, vaší farnosti i společnosti, v níž žijete. Ano, zůstávejte v srdci Církve. Amen.

+ Giovanni card. Coppa

***„At' tato vaše krásná pout' je příležitostí
k hlubší důvěře v odevzdanosti Bohu, v růstu
ve víře a v objevu, že náš život, i přes všechny
zkoušky a utrpení, je už nyní zakoušením krásy,
bohatství a jasu božské Trojice“***

HOMÍLIE 15. ČERVNA 2014, PEREGRINATIO AD MIRACULA FIDEI

Milovaní moravští poutníci,

jsem dojat, že mohu být zase s vámi v této kapli Hrobu svatého Petra ve vatikánské bazilice, po tolika měsících lékařské péče: už toto je velký dar Pána. A mně i vám ho Pán dává právě o slavnosti Nejsvětější Trojice, ústředního tajemství naší víry. Trojice je totiž pramenem a počátkem všech událostí dějin spásy, jež jsou duší celého liturgického roku, a které znovu prožíváme v liturgii a v modlitbě o velkých každoročních slaveních: od adventu, kdy se připravujeme na přijetí Božího Syna, k vánocům a jejich

slavnostem, kdy uprostřed nás adorujeme jednorozeného Syna, poslaného od Otce; v době postní, která dává znovu prožívat pokání čtyřiceti dnů a čtyřiceti nocí Spasitele světa, v očekávání jeho utrpení a umučení; o velikonocích, jež jsou triumfem Boží lásky zjevené v Kristu, který pro nás trpěl, umřel a vstal z mrtvých, aby nám znovu daroval Boží život, který jsme ztratili prvotním hříchem; až po Letnice, slavnost, při níž na nás sestupuje Duch svatý, který nás činí Božími dětmi a přáteli. Tyto velkolepé Boží dary jsou počátkem všech ostatních, které v našem životě dostáváme: svatá Církev, která nám udílí Boží život

skrze svátosti, jež nás zbožšťují od narození až do smrti, zvláště pokání, které nás obrací ke změně života, a Eucharistie, která nás sytí Tělem a Krví našeho Pána, Ježíše Krista, jenž živý a pravý přichází, aby přebýval v našem srdci.

Ano, svátek Trojice je srdcem našeho života víry. A je pěkné, že jej slavíte o vaší pouti, která je jakoby předjímáním velkých darů, které dostáváme od Trojice. Je to pouť ad miracula fidei, k „zázrakům víry“, na něž je Itálie bohatá každým svým městem i krajem, od Benátek po La Vernu se svědectvím svatého Františka, s nímž se setkáte na jeho místech v Umbrii až po jeho hrob v Assisi, kde je dosud stále živý; Orvieto s připomínkou velkého eucharistického zázraku, s nímž jste spojili i Bolsenu, kde k němu došlo; a potom Řím, centrum křesťanské víry, s přítomností papeže a bazilikou svatého Petra, a nakonec Terst na zpáteční cestě domů. Velké putování po místech, svatyních a událostech, jež jsou skutečně bohatým souhrnem „zázraků víry“, které Nejsvětější Trojice rozesela uprostřed nás, aby nám sdělila, že nás miluje, v životě provází a pamatuje na nás ve všech našich potřebách.

Liturgie Slova této slavnosti napomáhá k prohloubení naší víry v tajemství lásky Trojice.

V prvním čtení jsme ještě ve stínech Starého zákona naslouchali zjevení trojjediného Boha, jak se ho dostalo Mojžíšovi, který se sklání až k zemi a slyší Boží zvolání: „Hospodin, Hospodin, Bůh milosrdný a milostivý, ... velmi laskavý a věrný“ (Ex 34,5).

Ve druhém čtení, v plnosti novozákonního světla, svatý Pavel uzavírá svá povzbuzení k dokonalému křesťanskému životu velkým vyznáním Trojice: „Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství Ducha svatého s vámi se všemi“ (2Kor 13,13).

V Janově evangeliu pak zaznělo definitivní slovo Ježíše, který nám odhaluje tajemství Trojice: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen“ (Jan 3,16ss).

Ano, Trojice je zcela láskou a milosrdenstvím: miluje nás, odpouští nám a svou radost nachází v tom, že nám může sdělovat svůj vlastní život. Vy, drazí Češi, jste žili po dlouhá desetiletí pod režimem, který vám chtěl vzít víru v Boha lásky a odpuštění: proto také více než kdo jiný dokážete chápat bohatství zjevení Boha, který je plností lásky, něhy, dobroty, a odpuštění.

Přeji vám, aby tato vaše krásná pouť byla příležitostí ke stále hlubší důvěře v odevzdanosti Bohu, v růstu ve víře a v objevu, že náš život, i přes všechny zkoušky a utrpení, je už nyní zakoušením krásy, bohatství a jasu božské Trojice, slávy a radosti svatých v nebi: nevýslovného, úchvatného a živého tajemství, které nám - stejně jako Mojžíšovi, - už nyní v tomto pozemském životě dává poznat srdce Boha, a celé Církvi otvírá nedozírné obzory naděje a lásky k našim bratrům: vždyť všichni se máme navzájem milovat a vzájemně si odpouštět, protože všichni jsme dětmi jednoho Boha, který je láskou, a navzájem jsme bratřími a sestrami v budování civilizace lásky a pokoje.

+ Giovanni card. Coppa

Egregiae virtutis

APOŠTOLSKÝ LIST PAPEŽE JANA PAVLA II.,
KTERÝM BYLI SV. CYRIL A METODĚJ PROHLÁŠENI SPOLUPATRONY EVROPY

1980 ✠ 45 ✠ 2025

Muže vynikajících ctností, Cyrila a Metoděje, už podruhé si všichni připomínají v tomto roce, na který připadají dvě zvlášť významné stoleté události. Uplynulo sto let od zveřejnění encykliky *Grande munus* (30. 9. 1880), již velký papež Lev XIII. připomenul celé církvi osobnosti a apoštolskou horlivost těchto mužů, zavedl jejich památku v bohoslužbě a zařadil je do kalendáře katolické církve. Uplynulo též 1100 let od buly „*Industriae tuae*“, adresované knížeti Svatoplukovi v červnu roku 880 mým předchůdcem Janem VIII., již bylo schváleno a doporučeno užívání slovanského jazyka v posvátné liturgii, „aby v tomto jazyku bylo hlášáno učení a skutky Pána našeho Krista“.

Cyril a Metoděj, rodní bratři, Řekové, narodili se v Soluni, městě, kde žil a působil sv. Pavel. Od začátku svého povolání byli úzce spojeni s duchovní vzdělaností a velkou učenlivostí patriarchální církve cařihradské, proslulé tehdy filozofickou školou i rozsáhlou misijní činností. Vzdělání nabyli v sídle jejího vysokého učení. Oba se stali mnichy, avšak s tím závazkem a úmyslem, že s povinnostmi řeholního stavu spojí i úsilí o šíření víry. Dokladem tohoto úsilí byla evangelizace Chazarů na Chesronu. Po ní následovala jejich

významem největší cesta na Velkou Moravu mezi národy obývající Balkánský poloostrov a částečně Podunají. Vypravili se na prosbu knížete Rostislava, který o to žádal císaře a církve cařihradskou. Aby plně dostáli požadavkům svého apoštolského poslání u těchto národů, přeložili Písmo do jejich jazyka, kterého pak bylo používáno v posvátné bohoslužbě i při vyučování lidu. Tak byly položeny základy vzdělanosti těchto národů v jejich vlastní řeči. Právem a po zásluze jsou proto pokládáni nejen za apoštoly Slovanů, ale i za otce vzdělanosti všech oněch kmenů a národů, které nutně odvozují všechnu ostatní literaturu pozdějších dob od těchto prvních památek slovanského jazyka jako od jejich počátku a pramene.

Cyril a Metoděj vykonávali svou misijní činnost tak, že svorně pracovali jak s církví cařihradskou, již byli vysláni, tak s římským stolcem Petrovým, který je potvrdil, na znamení jednoty církve, která za jejich

života a činnosti nebyla rozdělena na východní a západní, i když tehdy vzplály závažné rozpory mezi Římem a Cařihradem.

V Římě byli Cyril a Metoděj přijati papežem a církví římskou s poctou. Byla schválena a podpořena jejich apoštolská činnost i používání slovanského jazyka v posvátné liturgii, který zavedli přes odpor některých jednotlivců ze Západu. Cyril v Římě zemřel (14. února 869) a byl pohřben v kostele sv. Klementa. Metoděje pak papež ustanovil arcibiskupem starodávného sídla v Sirmiu a poslal ho na Moravu, aby tam pokračoval podle Božího úradku v započatém apoštolském díle. Vykonával je velmi horlivě a statečně až do konce života (6. 4. 885) spolu se svými žáky.

Před sto lety papež Lev XIII. vydanou encyklikou *Grande Munus* připomněl celé církvi nesmrtelné zásluhy Cyrila a Metoděje v evangelizaci Slovanů. Protože právě letos církev vzpomíná 1500 let od narození sv. Benedikta, kterého úctyhodný můj předchůdce Pavel VI. ustanovil roku 1964 patronem Evropy, uznal jsem za vhodné zdůraznit ještě víc ochranu Evropy spojením zvláštních zásluh bratří Cyrila a Metoděje s dílem tohoto svatého Patriarchy Západu. Doporučuji to mnohé důvody jak staré, tak nové historie. Mají podklad jak teologický a církevní, tak i literární v dějinách evropského kontinentu. Proto ještě před skončením roku zasvěceného vzpomínce na sv. Benedikta, roku, na který připadá i sté výročí vydání encykliky Lva XIII., přeji si, aby uvedené důvody byly náležitě vyzdvíženy tímto listem, jímž jsem se rozhodl prohlásit svaté Cyrila a Metoděje za spolupatrony Evropy.

Pozorujeme-li Evropu zeměpisně i povšechně, spojily se k jejímu utváření, možno říci, dva druhy křesťanské tradice. Z nich se zrodily dvě formy či dva druhy civilizace odlišné sice, avšak vzájemně se doplňující. A proto jestliže sv. Benedikt, jehož autorita platila nejen v Evropě, ponejvíce západní a střední, ale šířila se i jinde, byl jakoby hlavou té kultury, která proudila z Říma, tj. od nástupců Petrova Stolce, pak svatí bratři ze Soluně jako první rozšířili znalost řecké moudrosti a ukázali význam cařihradské církve i východní tradice. Ta jakoby do kamene vtesaná hluboce tkví ve zbožnosti a úctě lidu a národů východní části Evropy.

Poněvadž se dnes po tolika staletích církevního rozkolu mezi Východem a Západem, mezi Římem a Cařihradem, od II. vatikánského koncilu už značně pokročilo na cestě k plnému společenství, zdá se, že vyhlášení svatých Cyrila a Metoděje za spolupatrony Evropy se sv. Benediktem plně odpovídá znamením této doby. Tím spíše, jestliže se tak děje v tomto roce, v němž obě církve, katolická i pravoslavná, po začátečním dialogu na ostrově Pathmu, podle dochované tradice slavného památkou na sv. Jana apoštola a evangelistu, došly už k jednání o zásadních problémech. Neboť toto vyhlášení směřuje i k tomu, aby tuto dobu učinilo památnou pro budoucí věky. Ostatně účelem tohoto vyhlášení je i to, aby naši současníci poznali, jak důležité je hlásání evangelia svěřeného Ježíšem Kristem církvim, o jehož šíření se tito bratři, apoštolové slovanští, tolik přičinili. Evangelijní zvěst byla cestou a současně i příčinou, že se národy rodící se Evropy vzájemně poznávaly a sjednocovaly. Tím dala vznik společnému vlastnictví jak zbožnosti, tak kultury a předala je dnešní Evropě.

Proto je naším přáním, aby se laskavým milosrdenstvím Božím na přímluvu Matky Boží a svatých odstranilo vše, co dělí církve, lidi i národy, aby různost druhů tradic a kultur byla spíše dokladem, jak vzájemně se doplňovaly v tom, co nahromadilo společné bohatství ducha.

Kéž vědomí tohoto náboženského bohatství, které se stalo majetkem jednotlivých národů evropského kontinentu sice různou cestou, zajistí v našem věku trvalost náležité úcty ke spravedlivým nárokům ostatních národů při zajišťování míru. Kéž má na zřeteli společné dobro všech i budoucí osud lidí na celém světě.

Listem prohlašuji a natrvalo ustanovuji svatého Cyrila a Metoděje za nebeské spolupatrony Evropy u Boha, se všemi poctami a liturgickými výsadami, které náležejí hlavním místním Patronům.

Pokoj lidem dobré vůle!

Dáno v Římě u sv. Petra,
zpečetěno Rybářským prstenem,
dne 31. prosince 1980, ve třetím roce našeho pontifikátu.

Joannes Paulus n. II

SLAVORUM APOSTOLI

Encyklika papeže Jana Pavla II.

*biskupům, kněžím, řeholním společenstvím a všem věřícím
na připomínku evangelizačního díla svatého Cyrila a Metoděje před 1100 lety*

1985 ✕ 40 ✕ 2025

Apoštolové Slovanů, svatí Cyril a Metoděj, zůstanou navždy v paměti církve spolu se svým obrovským evangelizačním dílem, které vykonali. Můžeme dokonce říci, že se jejich památka v našich dnech stala obzvláště živou a aktuální. Vzhledem k úctě a vděčnosti, které se svatí bratři ze Soluně (starověká Thessaloniké) po staletí těší především u slovanských národů, a s vědomím jejich neocenitelného přínosu pro zvěstování víry mezi slovanskými národy a současně pro smíření, přátelské soužití, lidský vývoj a úctu před vnitřní důstojností každého národa, prohlásil jsem apoštolským listem *Egregiae virtutis* z 31. prosince 1980 svatého Cyrila a Metoděje za spolupatrony Evropy. Tímto způsobem pokračuji v linii vyznačené mými předchůdci, zejména

Lvem XIII., který před více než sto lety, 30. září 1880, encyklikou *Grande munus* rozšířil kult obou světců na celou církev a Pavlem VI., který apoštolským listem *Pacis nuntius* z 24. října 1964 prohlásil svatého Benedikta za patrona Evropy.

2. Dokument vydaný před pěti lety měl znovu oživit tyto slavnostní akty církve a chtěl obrátit pozornost křesťanů a všech lidí dobré vůle, kterým leží na srdci blaho, svornost a jednota Evropy, na to, jak živé a aktuální jsou vynikající postavy Benedikta, Cyrila a Metoděje jako konkrétní vzory a duchovní opory pro křesťany naší doby a zvláště pro národy evropského kontinentu, které již odedávna, především díky modlitbě a působení těchto světců, vědomě a samostatně zapustily kořeny v církvi a křesťanské tradici.

Uveřejnění mého citovaného apoštolského listu z roku 1980, vedeného pevnou nadějí na postupné překonání všeho, co v Evropě a ve světě rozděluje církve, státy a národy, souvisí se třemi okolnostmi, na které se zaměřila má modlitba a uvažování. Prvním podnětem bylo 1100. výročí papežského listu *Industriae tuae*, kterým papež Jan VIII. v roce 880 schválil užívání slovanského jazyka v liturgii přeložené svatými bratry. Druhým bylo sté výročí zmíněné encykliky *Grande munus* a třetím právě v roce 1980 šťastně započatý a slibný teologický dialog mezi katolickou a pravoslavnou církví na ostrově Patmos.

3. V tomto dokumentu bych se rád odvolal zejména na encykliku, kterou chtěl papež Lev XIII. církvi a světu znovu připomenout apoštolské zásluhy obou bratrů: nejen Metoděje, který podle tradice zemřel na Velehradě na Velké Moravě, ale také Cyrila, kterého od bratra odloučila smrt již v roce 869 v Římě, ve městě, které přijalo jeho ostatky a ještě dnes je se zbožnou úctou uchovává ve starobylé bazilice svatého Klimenta.

Na památku svatého života a apoštolských zásluh obou soluňských bratrů ustanovil papež Lev XIII. jejich liturgický svátek na 7. července. Po II. vatikánském koncilu byl svátek v rámci liturgické reformy přeložen na 14. února, datum, které je z historického hlediska udáváno za Cyrilovo „zrození“ pro nebe.

Po více než stu letech od uveřejnění encykliky Lva XIII. nás nové okolnosti, do kterých

připadlo 1100. výročí blažené smrti svatého Metoděje, podnítily k tomu, abychom tuto památku, kterou církev uchovává jako důležitou událost, vyjádřili novým způsobem. K tomu se zvláštním způsobem cítí zavázán první papež povoláný na stolec svatého Petra z

Hlavní oltář kostela sv. Cyrila a Metoděje v Podivících (1911).

Polska a tím ze středu slovanských národů. Události posledního století a především posledních desetiletí přispěly k tomu, že se v církvi v souvislosti s náboženskou úctou probudil také nový dějinně-kulturní zájem o oba svaté bratry; ve světle situací a zkušeností naší epochy bylo ještě lépe pochopeno jejich zvláštní charisma. K tomu přispělo mnoho událostí, které patří jako pravá znamení doby k dějinám 20. století, a především to důležité, co se v životě církve uskutečnilo II. vatikánským koncilem. Ve světle učitelského a pastýřského zaměření koncilu můžeme tyto dva světce, od kterých nás teď dělí více než jedenáct století, vidět novým, zralejším a hlubším způsobem a z jejich života a apoštolského působení vyčíst poselství, které v nich uložila moudrost božské Prozřetelnosti, aby se v naší době ukázalo v nové plnosti a přineslo nové plody.

II. ŽIVOTOPISNÉ ÚDAJE

4. Podle příkladu encykliky *Grande munus* bych rád připomněl život svatého Metoděje v roce, kdy si připomínáme 1100. výročí jeho smrti, aniž bych chtěl pominout s ním tak těsně spojenou životní cestu jeho bratra, svatého Cyrila. Ovšem jen v obrysech, přesnější zjištění a diskuse o jednotlivostech zůstává úkolem historického bádání.

Město, ve kterém se oba svatí bratři narodili, je dnešní Saloniki; v 9. století to bylo důležité centrum hospodářského a politického života Byzantské říše a zaujímal významné místo v duchovním a sociálním dění této balkánské oblasti. Protože leželo na hranicích se slovanskými zeměmi, mělo jistě také slovanský název: Soluň.

Metoděj byl starší bratr a pravděpodobně dostal křestní jméno Michael. Narodil se mezi rokem 815 až 820. Mladší Konstantin, později více známý pod řádovým jménem Cyril, přišel na svět roku 827 nebo 828. Otec byl vyšší úředník císařské správy. Společenské postavení rodiny otevíralo oběma bratrům podobnou dráhu, jakou také Metoděj později skutečně nastoupil a dosáhl hodnosti archonta neboli prefekta v jedné z pohraničních provincií, kde žilo mnoho Slovanů. Ale již v roce 840 tuto dráhu přerušil, aby se uchýlil do jednoho z klášterů na úpatí Olympu v

Sousoší sv. Cyrila a Metoděje v bazilice na Velehradě (1907).

Bithynii, známého tehdy pod jménem Svatá hora.

Jeho bratr Cyril studoval s vynikajícím úspěchem v Byzanci, kde přijal svěcení poté, co rozhodně odmítl skvělou politickou kariéru. Pro jeho vynikající nadání a znalosti v kulturní a náboženské oblasti mu byly již v mladém věku svěřeny náročné církevní úkoly, jako funkce bibliotékaře archivu slavného chrámu svaté Sofie v Cařihradě a současně vážený úřad sekretáře cařihradského patriarchy. Velmi brzy se však rozhodl tyto úkoly opustit, aby se oproštěn od jakéhokoli usilování o pocty věnoval studiu a kontemplativnímu životu. Proto se tajně uchýlil do kláštera na břehu Černého moře. Když byl po šesti měsících vypátrán, dal se přesvědčit, aby převzal vyučování filozofie na vysoké škole v Cařihradě; díky vynikajícím znalostem si tu vysloužil titul Filozof, pod kterým je známý dodnes. Později byl císařem a patriarchou vyslán k Saracénům. Po skončení tohoto úkolu se stáhl z veřejného života do ústraní, aby se připojil ke svému staršímu bratru Metodějovi a sdílel s ním mnišský život. Spolu s Metodějem byl však znovu povolán jako náboženský a kulturní expert do byzantské delegace, která měla jít k Chazarům. Během pobytu na Krymu u Chersonu podle svého domnění objevili kostel, ve kterém byl kdysi pohřben svatý Kliment, římský papež a mučedník, který byl svého času poslán do této vzdálené končiny do exilu. Vyzvedli jeho ostatky a vzali je s sebou (srov. Vita Const. VIII, 16-18). Ostatky pak doprovázely oba svaté bratry na následující misijní cestě na Západ až do chvíle, kdy je mohli slavnostně přenést do Říma a předat papeži Hadriánu II.

5. Událost, která měla rozhodujícím způsobem určit další běh jejich života, byla prosba knížete, Rastislava z Velké Moravy k císaři Michaelu III., aby jeho národům poslal „biskupa a učitele ... který by byl schopen vyložit jim pravou křesťanskou víru v jejich vlastní řeči“ (srov. Vita Const. XIV, 2-4).

Pro tento účel byli vybráni svatý Cyril a Metoděj. Ochotně úkol přijali, vydali se na cestu a pravděpodobně už v roce 863 dorazili na Velkou Moravu, která tehdy byla státem různých slovanských národů střední Evropy, kde se protínaly vlivy Východu a Západu. Mezi těmito národy zahájili misii, které oba věnovali celý zbytek svého života na cestách, se strádáním, utrpením, nepřátelským smýšlením a pronásledováním, které Metoděje dokonce přivedlo do krutého vězení. To všechno snášeli se silnou vírou a neochvějnou nadějí v Boha. Na svěřený úkol se skutečně dobře připravili: měli u sebe potřebné texty Písma svatého pro slavení svaté liturgie, které připravili a přeložili do staroslověnského jazyka a sepsali v nově abecedě, vypracované Konstantinem Filozofem a dokonale přizpůsobené hláskám této řeči. Misionářské působení obou bratrů mělo pozoruhodný úspěch, i když také pochopitelně přinášelo těžkosti, které novým misionářům působila předchozí počáteční christianizace vycházející ze sousedních místních latinských církví.

Přibližně o tři roky později přerušili cestu do Říma v Panonii, kde je přátelsky přijal slovanský kníže Kocel, který uprchl z politického a náboženského centra Nitry. Po několika měsících odtud pokračovali v cestě do Říma spolu se svými žáky, pro které chtěli získat svatá svěcení. Jeli přes Benátky, kde se konala veřejná disputace o nových zásadách jejich misie. V Římě je vlídně přijal papež Hadrián II., který mezitím vystřídal Mikuláše I. Schválil slovanské liturgické knihy a nechal je slavnostně položit na oltář kostela Santa Maria ad Praesepe, zvaného dnes Santa Maria Maggiore. Nařídil také, aby bylo uděleno kněžské svěcení jejich žákům. Tento úsek jejich dosavadního snažení skončil nanejvýš příznivě. Dále už musel Metoděj pokračovat sám, protože jeho vážně nemocný mladší bratr sotva stačil složit řádové sliby a obléci řádové roucho. Krátce na to 14. února 869 v Římě zemřel.

6. Svatý Metoděj zůstal věrný slovům, která mu řekl svatý Cyril na smrtelné posteli: „Hleď, bratře, sdíleli jsme stejný osud a zarávali pluh do stejné brázdy; nyní já klesám na poli na konci svých dní. Víím, že velmi miluješ svou Svatou horu, ale nevzdávej kvůli Hoře svou činnost v učení víry. Kde také by ses mohl opravdu lépe spasit?“ (Vita Meth. VI, 2-3).

Po vysvěcení na biskupa pro území starověké diecéze Panonie a po jmenování papežským legátem „ad gentes“ (pro slovanské národy) převzal jako církevní sídlo obnovené biskupství Sirmium. Metodějovo apoštolské působení však bylo přerušeno kvůli obtížím politicko-náboženského rázu a vyvrcholilo jeho dvouletým vězněním s obžalobou, že se vměšuje do cizí biskupské jurisdikce. Teprve po osobní intervenci papeže Jana VIII. byl zase propuštěn. I nový panovník Velké Moravy, kníže Svatopluk, se nakonec postavil odmítavě vůči Jeho činnosti, byl proti slovanské liturgii a šířil v Římě pochybnosti o pravověrnosti nového arcibiskupa. V roce 880 byl Metoděj povolán ad limina apostolorum, aby tam ještě jednou celou záležitost osobně přednesl papeži Janu VIII. Když byl Římem zproštěn obžaloby, dosáhl od papeže vydání buly *Industriae tuae*, která alespoň v jádru obnovila privilegia, která jeho předchůdce Hadrián II. přiznal liturgii v slovanském jazyce. Když se Metoděj v roce 881 nebo 882 odebral do Cařihradu, obdržel podobné uznání naprosté zákonnosti a pravověrnosti také od byzantského císaře a patriarchy Fótiia, který byl tehdy ještě v plném církevním společenství s Římem. Poslední roky svého života věnoval především dalším překladům Písma a liturgických knih, patristických děl a také sbírky byzantského církevního a civilního práva, zvaného Nomokanon. Ze starosti o pokračování započatého díla určil za svého nástupce svého žáka Gorazda. Metoděj zemřel 6. dubna 885 ve službě církvi mezi slovanskými národy.

7. Prozíravé působení, hluboká a pravověrná teologie, vyrovnanost a věrnost, apoštolská horlivost a neohrožená velkomyslnost mu získaly uznání a důvěru římských papežů, cařihradských patriarchů, byzantských císařů a různých knížat nových slovanských národů. Proto se Metoděj stal vůdcem a zákonným vrchním pastýřem církve, která tehdy zapustila kořeny u těchto národů; spolu se svým bratrem Konstantinem je uctíván jako věrozvěst a jako učitel „ze strany Boha a svatého apoštola Petra“ (Vita Meth. VIII, 1-2), jako základ plné jednoty mezi nově založenými a staršími církvemi.

Proto „muži a ženy, malí a velcí, bohatí a chudí, svobodní a otroci, vdovy a sirotci, cizí a domácí, zdraví a nemocní“ tvořili zástup, který s pláčem a zpěvem doprovázel k místu posledního odpočinku svého dobrého mistra a pastýře, který „se stal všem vším, aby zachránil všechny“ (Vita Meth. XVII, 13).

Po Metodějově smrti se však bohužel dílo svatých bratří dostalo do těžké krize a pronásledování jeho učedníků se vyhrlo do té míry, že byli donuceni opustit své misijní pole. Přesto však jejich evangelijní setba nepřestala přinášet dobré plody a jejich pastýřský postoj, zaměřený na přinášení zjevené pravdy novým národům - a to s úctou k jejich kulturnímu svérázu - zůstává živým modelem pro církev a pro misionáře všech dob.

III. HLASATELÉ EVANGELIA

8. I když byli svou kulturou Byzantinci, uměli se bratři Cyril a Metoděj v pravém slova smyslu stát apoštoly Slovanů. Odloučení od vlasti, které Bůh někdy vyžaduje od vyvolených lidí, vždycky znamená, přijmeme-li je ve světle víry a jejího zaslíbení, tajemný a plodný předpoklad pro vývoj a růst Božího lidu na zemi. Pán řekl Abrahámovi: „Odejdi

ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním!“ (Gen 12,1). Během noční vize, kterou měl svatý Pavel v Troadě v Malé Asii, se mu zjevil Makedonec, tedy obyvatel evropského kontinentu a velmi ho prosil, aby přišel do jeho země a tam zvěstoval slovo Boží: „Přeplav se do Makedonie a pomoz nám!“ (Sk 16,9).

Božská Prozřetelnost, pro oba svaté bratry představovaná hlasem a autoritou byzantského císaře a patriarchy cařihradské církve, se na ně obrátila s podobnou výzvou, když od nich žádala, aby šli na misii ke Slovanům. Takové poslání pro ně znamenalo nejen opustit čestné postavení, ale také vzdát se kontemplativního života; znamenalo to odejít z okruhu Byzantské říše a vzít na sebe dlouhé putování ve službě evangelia mezi národy, které byly v mnohém ohledu daleko vzdáleny civilizace spočívající na rozvinuté státní organizaci a zjemnělé kultuře Byzance, zcela proniknuté křesťanskými principy. S podobným požadavkem se na Metoděje třikrát obrátil papež v Římě, když ho vyslal jako biskupa ke Slovanům Velké Moravy, do církevní oblasti staré diecéze v Panonii.

9. Slovanský životopis (Vita) svatého Metoděje zaznamenal prosbu knížete Rastislava císaři Michaelu III. takto: „Přišlo k nám mnoho učitelů křesťanství, z Itálie, Řecka a Německa, kteří nás různým způsobem vyučují. Ale my Slované ... nemáme nikoho, kdo by nás uvedl do pravdy a vyučil nás v ní srozumitelným způsobem“ (Vita Meth. V,2). Tehdy byli Konstantin a Metoděj vyzváni, aby se vydali na cestu. Jejich hluboce křesťanská odpověď, kterou při této a ostatních podobných příležitostech dali, je podivuhodně vyjádřena v Konstantinových slovech císaři: „Přes svou únavu a chatrné zdraví jdu s radostí do této země“ (Vita Const. XIV,9), „s radostí se vydávám na cestu kvůli křesťanské víře“ (tamtéž VI,7).

Ryzost a síla jejich misionářského úkolu pramenila z hlubin tajemství vykoupení a jejich evangelizace mezi slovanskými národy měla tvořit důležitou část poslání, které Spasitel uložil celé církvi až do konce času. V jejich působení se vyplnila - v určité době a v konkrétních okolnostech - slova Kristova, který v moci svého kříže a zmrtvýchvstání nařídil apoštolům: „Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření“ (Mk 16,15); „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky“ (Mt 28,19). Tímto jednáním následovali tito misionáři a učitelé slovanských národů apoštolský ideál svatého Pavla: „Vy všichni jste skrze víru přece syny Božími v Kristu Ježíši. Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši“ (Gal 3,26-28).

Kromě velké úcty k lidem a nesobecké péče o jejich blaho měli oba svatí bratři i velkou dávku energie, rozvážnosti, horlivosti a lásky, které jsou nezbytné k tomu, aby se lidem mohlo přinášet světlo víry a ukazovat jim opravdové dobro s nabídkou konkrétní pomoci a aby k němu také dospěli. Proto usilovali o to, aby se ve všem podobali těm, kterým přinášeli evangelium; chtěli se stát částí těchto národů a ve všem sdílet jejich osud.

10. Právě z toho důvodu jim připadalo přirozené zaujmout jasné stanovisko ve všech konfliktech, které tehdy otřásaly slovanskými pospolitostmi na jejich cestě ke státní organizaci; brali přitom za vlastní těžkosti a problémy, kterým se nemohly vyhnout národy hájící svou identitu pod vojenským a kulturním tlakem nové římsko-germánské říše a pokoušející se odmítat životní formy, které se jim zdály cizí. Ve stejné době začaly také dalekosáhlé neshody, které se měly naneštěstí ještě přirostovat, mezi východním a

západním křesťanstvem, do kterých se oba svatí misionáři cítili osobně zapleteni; uměli si však také vždycky zachovat bezúhonnou pravověrnost a přesvědčivý ohled na dědictví tradice i na nové životní okolnosti národů obrácených ke křesťanství. Protiklady se často ukazovaly v celé své dvojznačnosti a bolestné složitosti, ale Konstantin a Metoděj se nepokoušeli utíkat před zkouškami. Nepochopení, nepokrytá zlá vůle, pro svatého Metoděje dokonce vězeňská pouta, která přijal z lásky ke Kristu, nemohly jednoho ani druhého odvrátit od jejich rozhodného úmyslu prospívat a sloužit blahu slovanských národů. To byla cena, kterou museli zaplatit za šíření evangelia, za misijní dílo, za odvážné hledání nových forem života a působivé cesty, aby právě se tvořící slovanské národy mohly dospět k radostnému poselství.

S výhledem na evangelizaci - jak říkají jejich životopisy - obrátili svatí bratři pozornost k obtížnému úkolu přeložit texty Písma, které znali v řečtině, do jazyka slovanského kmene, který pronikl až k hranicím jejich země a jejich rodného města. Pro toto obtížné a jedinečné dílo využili své znalosti řeckého jazyka a kultury a stanovili si za úkol porozumět a proniknout do jazyka, zvyků a tradic slovanských národů a věrně interpretovat lidské hodnoty a snahy v nich obsažené a vyjádřené.

11. Aby mohli pravdy víry přeložit do nového jazyka, museli se seznámit s duchovním světem těch, kterým chtěli zvěstovat slovo Boží v představách a pojmech jim vlastních. Správně naroubovat výrazy bible a pojmy řecké teologie do kontextu úplně odlišných dějinných zkušeností a myšlení, pokládali za nezbytný předpoklad pro úspěch svého misijního působení. Šlo o novou katechetickou metodu. Pro obhájení jejího oprávnění a demonstrování její ceny neváhal svatý Metoděj, zpočátku se svým bratrem a později i sám, ochotně přijmout pozvání do Říma, které obdržel v roce 867 od papeže Mikuláše I. a v roce 879 od papeže Jana VIII.; ti chtěli konfrontovat učení bratří na Velké Moravě s učením svatých apoštolů Petra a Pavla, které oni spolu se slavným pomníkem svých ostatků zanechali prvnímu biskupskému sídlu církve.

Nejdříve se Konstantin a jeho spolupracovníci snažili o vytvoření nové abecedy, aby pravdy, které chtěli zvěstovat a vysvětlovat, mohly být sepsané ve slovanském jazyku a tak byly pro adresáty plně srozumitelné a osvojitelné. Bylo to úsilí hodné misionářského ducha, naučit se jazyku a mentalitě nových národů, aby jim mohli přinést víru a stejně příkladné bylo i rozhodnutí, osvojit si tuto mentalitu a převzít všechny požadavky a očekávání slovanských národů. Šlechetné rozhodnutí ztotožnit se s jejich životem a tradicemi, očistěnými a osvěcenými Zjevením, činí z Cyrila a Metoděje opravdové vzory pro všechny misionáře, kteří v různých dobách přijali výzvu svatého Pavla stát se všem vším, aby byli všichni spaseni a především pro ty misionáře, kteří od starověku až po novověk - od Evropy po Asii a dnes ve všech kontinentech - pracovali na překladech bible a liturgických textů do živých jazyků různých národů, aby v nich dali zaznít jedinečnému Božímu slovu a aby jej tímto způsobem učinili přístupným ve výrazových formách vlastních té každé civilizaci.

Dokonalé společenství lásky chrání církve před každou formou národního partikularismu nebo výlučnosti, rasistickými predsudky nebo nacionalistickým povýšenectvím. Toto společenství musí pozvednout a zušlechtit každý oprávněný čistě přirozený cit lidského srdce.

IV. ZASADILI BOŽÍ CÍRKEV

12. Nejvíce charakteristické, co bych na působení slovanských apoštolů Cyrila a Metoděje zvláště vyzdvihl, je jejich mírumilovný způsob budování církve, vedený vizí jedné, svaté a univerzální církve.

Jakkoli jsou oba svatí bratři pokládáni slovanskými křesťany více než jiní za „Slovany srdcem“, přece zůstávají lidmi helénské kultury, formovanými Byzancí, tedy lidmi zcela patřícími východní tradici křesťanství, jak ve společenském, tak v církevním ohledu.

Už v jejich dobách se začaly rozdíly mezi Konstantinopolí a Římem stávat záminkou pro nejednotu, i když politováníhodný rozkol obou velkých částí jednoho křesťanstva byl ještě daleko. Hlasatelé evangelia a učitelé Slovanů se vydali na cestu na Velkou Moravu naplnění bohatstvím tradice a náboženské zkušenosti, charakteristickým pro východní křesťanství s jeho zvláštním důrazem na teologické učení a slavení liturgie.

I když se už po nějakou dobu bohoslužby ve všech kostelích Byzantské říše slavily v řeckém jazyce, byly vlastní tradice mnoha východních národních církví - např. gruzínské a syrské - užívajících při bohoslužbě řeč svého národa, dobře známy okruhu vyšší kultury Cařihradu a zvláště Konstantinu Filozofu díky studiu a opětovným stykům s křesťany těchto církví v hlavním městě a během svých cest.

Oba bratři, vědomí si stáří a legitimacy těchto ctihodných tradic, neobávali se používat při liturgii slovanský jazyk, ale naopak udělali z něj působivý nástroj, aby přiblížili božské pravdy všem lidem toho jazyka. Činili tak s postojem, kterému byl vzdálený jakýkoliv pocit nadřazenosti nebo nadvlády, z lásky ke spravedlnosti, s apoštolskou horlivostí pro tehdy se právě vyvíjející národy.

V západním křesťanstvu splynuly po stěhování národů nově se přistěhovavší etnické skupiny s místním latinským obyvatelstvem. S úmyslem je sjednotit byl pro všechny zaveden latinský jazyk, latinská liturgie a kultura, jak je tradovala římská církev. Z takto dosažené jednotnosti pramenil pro poměrně mladá rozšiřující se společenství pocit síly a soudržnosti, který přispíval k ještě užší jednotě a k jejich energičtějším uplatnění v Evropě. Dá se pochopit, jak v takové situaci každá rozdílnost byla mnohdy chápána jako ohrožení právě se tvořící jednoty a jak velké mohlo být pokušení vyloučit ji donucovacími prostředky.

13. V tomto ohledu je jedinečné a obdivuhodné, jak se oba svatí bratři, působící v tak těžkých a nejistých situacích, ani jednou nepokusili vnutit národům, kterým kázali, nespornou převahu řeckého jazyka a byzantské kultury nebo zvyky a obyčeje vyspělé společnosti, ve které vyrostli a kde samozřejmě ještě žili jejich příbuzní a přátelé. Prodchnutí ideálem sjednotit nové křesťany v Kristu přizpůsobili bohatě a zjemnělé texty byzantské liturgie slovanské řeči a vytříbená a komplikovaná díla řecko-římského práva mentalitě a zvyklostem nových národů. Na základě stejného programu svornosti a pokoje plnili vždy povinnosti své misie tím, že měli na paměti tradiční výsady a církevní práva, pevně stanovená v kánonech koncilů a stejně tak považovali za svou povinnost - oni poddaní východní říše a věřící cařihradského patriarchátu - dát zprávu o své misijní práci římskému papeži a předložit jeho úsudku ke schválení učení, které vyznávali a šířili, liturgické knihy v slovanském jazyce a metody, které při evangelizaci slovanských národů používali.

Když z příkazu Cařihradu zahájili svou misijní práci, pokusili se v jistém smyslu k tomu účelu získat pro ni potvrzení také u Apoštolského stolce v Římě, viditelného centra jednoty

církve.(2) Tak budovali církve ve smyslu její univerzality, totiž jako církev jednu, svatou, katolickou a apoštolskou. To ukazuje velmi jasně a výrazně jejich celkový postoj. Dá se říci, že Ježíšova prosba ve velekněžské modlitbě - „aby byli jedno“ (Jan 17,21n) - představuje motto jejich misie podle slov žalmisty: „Chvalte Hospodina, všechny národy, všichni lidé, chvalte ho zpěvem“ (Ž 117,1). Pro nás, lidi dneška, je v jejich apoštolátě také ekumenický apel: výzva, ve smíření a pokoji znovu nastolit jednotu, hluboce zraněnou v době po svatém Cyrilu a Metoději a na nejprvnějším místě jednotu mezi Východem a Západem.

Presvědčení obou svatých soluňských bratrů, podle něhož je každá místní církev povolána k tomu, aby svými vlastními dary obohatila katolické „pléróma“ (plnost), bylo v dokonalém souladu s jejich evangelijním pohledem na to, že různé životní podmínky jednotlivých křesťanských církví nikdy nemohou ospravedlnit neshody, nesvornost a roztržky ve vyznávání jedné víry a v praxi lásky.

14. Podle učení II. vatikánského koncilu se „ekumenickým hnutím“ rozumějí jednání a podněty, které vznikají a jsou zaměřeny podle různých potřeb církve a časových okolností k podporování jednoty křesťanů“ (Unitatis redintegratio,4). Proto se nezdá být anachronismem vidět ve svatém Cyrilu a Metoději předchůdce ekumenismu, protože chtěli účinně překonávat nebo zmenšovat každé skutečné nebo i jen zdánlivě rozdělení mezi jednotlivými společenstvími jedné církve. Rozdělení, ke kterému, bohužel, v dějinách církve došlo a které na neštěstí ještě trvá, „zřejmě odporuje Kristově vůli, je pohoršením světu a poškozuje svatou věc hlásání evangelia všemu stvoření“.(1)

Horlivá snaha obou bratrů, zvláště Metodějova v jeho odpovědnosti jako biskupa, o uchování jednoty víry a lásky mezi církvemi, jejichž členy byli, to znamená církve cařihradské a církve římské na jedné straně a mladými církvemi na slovanské půdě na straně druhé, zůstane navždy jejich velkou zásluhou. Tato zásluha je tím větší, když si připomeneme, že jejich misijní práce probíhala v letech 863-885, tedy v kritických letech, kdy vypukl a začal se prohlubovat osudný spor a urputná hádka mezi východní a západní církví. Rozkol se vyhrotil kvůli otázce kanonické příslušnosti Bulharska, které právě tehdy oficiálně přijalo křesťanství.

V tomto bouřlivém období, vyznačujícím se také ozbrojenými konflikty mezi sousedními křesťanskými národy, si svatí soluňští bratři uchovali pevnou a bdělou věrnost pravému učení a tradici jednotné církve a zvláště „božským i církevním ustanovením“ (Vita Meth. IX,3; VIII,16), na kterých podle kánonů starých koncilů založili strukturu a organizaci své misijní práce. Tato věrnost jim umožnila dovést velké misijní úkoly a zůstat přitom v plné duchovní a kanonické jednotě s římskou církví, s církví v Cařihradě a s mladými církvemi, které založili mezi slovanskými národy.

15. Především Metoděj se nezalekl neporozumění a odporu, dokonce ani pomluv a fyzického pronásledování. Přitom neslevil ze své příkladné věrnosti církvi a zůstal věrný svým povinnostem křesťana a biskupa, stejně jako svým závazkům vůči byzantské církvi, ze které pocházel a která jej spolu s Cyrilem vyslala jako misionáře, závazkům vůči církvi v Římě, díky které vykonával svůj úřad jako arcibiskup „pro víru“ na „území sv. Petra“ (srov. Vita Meth. IX,2), i závazkům vůči mladým církvím na slovanské půdě, které přijal jako vlastní a které - přesvědčen o spravedlivém právu - dovedl hájit před církevními a

státními autoritami tím, že se snažil chránit především liturgii v staroslověnském jazyce a základní práva církve v různých národech.

Přitom vždycky, jako Konstantin Filozof, užíval dialog s těmi, kteří byli proti jeho ideám nebo pastýřským iniciativám a zpochybňovali jejich legitimitu. Proto zůstane navždy učitelem všech, kdo se v kterékoli době pokoušejí zmírnit spory a respektují současně mnohotvárnou plnost církve, která podle vůle svého zakladatele Ježíše Krista musí být vždycky jedna, svatá, katolická a apoštolská. Tento příkaz našel plnou odezvu v Symbolu 150 otců II. cařihradského ekumenického koncilu, které představuje nedotknutelné vyznání víry všech křesťanů.

V. SMYSL CÍRKVE PRO KATOLICITU

16. Zvláštní pozornost nezasluhuje pouze evangelijní ráz učení hlášaného Cyrilem a Metodějem. Velmi působivá a poučná je pro dnešní církev také jejich katechetická a pastorační metoda, kterou při své apoštolské činnosti používali mezi národy, které ještě nezažily slavení božských tajemství v mateřské řeči a neslyšely zvěstovat slovo Boží způsobem, který by zcela odpovídal jejich mentalitě a respektoval jejich konkrétní životní podmínky.

Víme, že II. vatikánský koncil měl před dvaceti lety zvláštní úkol opět probudit sebevědomí církve a prostřednictvím vnitřní obnovy dát nový misionářský impuls pro zvěstování věčného poselství spásy, pokoje a vzájemné svornosti mezi lidmi a národy, přesahujícího všechny hranice, které ještě rozdělují naši planetu, určenou vůlí Boha Stvořitele a Vykupitele k tomu, aby byla společným obydlím celého lidstva. Pro ohrožení, hromadící se dnes nad naší Zemí, nemůžeme zapomenout na prorocké tušení papeže Jana XXIII., který svolal koncil s úmyslem a přesvědčením, že by mohl připravit a nastolit období jara a znovuzrození v životě církve.

K tématu univerzality církve koncil mezi jiným uvedl: „Všichni lidé jsou povoláni do nového Božího lidu. Proto tento lid, i když zůstává jeden a jediný, má se rozšířit do celého světa a do všech století, aby se naplnil úmysl vůle Boha, který na začátku stvořil jednu lidskou přirozenost a ustanovil, aby se jeho rozptýlení synové shromáždili v jednotu (srov. Jan 11,52) ... Církev - Boží lid, když uskutečňuje toto království, neodnímá nic z časného dobra národů, nýbrž spíše naopak podněcuje a přijímá všechno, co je dobrého ve schopnostech, duchovních bohatstvích a zvycích národů; všechno, co přijme, očišťuje, posiluje a povznáší... Tento znak všeobecnosti, kterým se vyznačuje Boží lid, je Kristovým darem ... Následkem této všeobecnosti se jednotlivé části církve podílejí na svých darech s ostatními a s celou církví, takže se celek i jednotlivé části obohacují tímto vzácným sdílením a společnou snahou po plnosti v jednotě“ (Lumen gentium,13).

17. Můžeme právem tvrdit, že tato tradiční a zároveň moderní vize katolicity církve - prožívaná jako symfonie různých liturgických forem ve všech světových jazycích, spojená v jednu jedinou liturgii, nebo jako harmonický chór nesený hlasy nekonečného množství lidí a pozvedající se k Boží chvále nespočetnými variacemi, zabarvením a rytmy z každého bodu naší zeměkoule, v každém okamžiku dějin - zvláštním způsobem odpovídá teologickému a pastoračnímu názoru, který inspiroval apoštolské a misionářské dílo Cyrila a Metoděje a podporoval misii mezi slovanskými národy.

Před představiteli církevní kultury v Benátkách, kteří lpěli na spíše úzkém chápání církevní skutečnosti a proto tento názor odmítali, svatý Cyril ho statečně hájil tím, že poukazoval na

skutečnost, že mnoho národů již mělo v minulosti liturgii sepsanou a slavenou ve vlastním jazyce, jako „Arméni, Peršané, Abaskové, Gruzínci, Sukdové, Gótové, Avaři, Tyrzové, Chazaři, Arabové, Koptové, Syřané a mnozí jiní“ (Vita Const. XVI,8).

Připomněl, že Bůh dává svému slunci svítit a posílá déšť všem lidem bez výjimky (srov. Mt 5,45) a pak řekl: „Nedýcháme snad vzduch všichni stejným způsobem? A vy se nelekáte stanovit pouze tři jazyky (hebrejštinu, řečtinu a latinu) a rozhodovat, že všechny ostatní národy a kmeny musí zůstat slepí a hluchí! Řekněte mi: Děláte to proto, že považujete Boha za tak slabého, že by nic jiného nedovolil, nebo za tak nepřejícího, že by nic jiného nechtěl?“ (Vita Const. XVI,4-6). Na dějinné a logické argumenty, které mu byly namítnuty, odpověděl světec poukazem na inspirovaný základ, Písmo svaté: „K slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus je Pán“ (tamtéž 58; Flp 2,11); „Ať se klaní celá země, ať zpívá žalmy tvému jménu“ (Ž 66,4); „Chvalte, Hospodina, všechny národy, chvalte ho všichni lidé“ (tamtéž 12 a 13; Ž 117,1).

18. Církev je katolická také proto, že umí zjevenou pravdu, kterou v jejím božském obsahu stráží neporušenou, předkládat v každém lidském prostředí takovým způsobem, aby docházelo k duchovnímu setkání s nejvyššími ideami a oprávněnými očekáváními každého člověka a každého národa. Dále je toto celé dědictví hodnot předávané každé další generaci spolu s neocenitelným darem života něco jako pestré a nesmírné množství charakteristických barev, dohromady vytvářející živou mozaiku Pantokrátora, který se zjeví ve své plné slávě až v okamžiku druhého příchodu.

Evangelium nevede k ochuzení nebo vyhasnutí toho, co každý člověk, každý lid a národ, každá kultura během dějin uznávají a žijí jako hodnotu, pravdu a krásu. Spíše povzbuzuje k tomu, aby se tyto hodnoty přijímaly a dále rozvíjely, aby se prožívaly s velkomyslností a radostí a dovršovaly v tajemném a povznášejícím světle Zjevení.

Konkrétní dimenze katolicity vepsaná Kristem Pánem přímo do struktury církve, není něco statického a historického, ploše uniformního, ale vzniká a vyvíjí se v jistém smyslu každý den jako něco nového z jednomyslné víry všech, kdo věří v jednoho a trojjediného Boha, zjeveného Ježíšem Kristem a hlásaného církví v síle Ducha svatého. Tato dimenze vychází zcela spontánně ze vzájemné úcty - vlastní bratrské lásce - vůči každému člověku a každému národu, ať malému nebo velkému a z poctivého uznání vlastností a práv bratří ve víře.

19. Katolicita církve se projevuje také v aktivní spoluodpovědnosti a velkorysé spolupráci se všemi ve prospěch obecného blaha. Církev uskutečňuje všude svou univerzalitu tím, že přijímá, připojuje a pozvedá s mateřskou péčí způsobem jí vlastním, každou pravou lidskou hodnotu. Zároveň se také snaží na každé zeměpisné šířce i délce a v každé dějinné situaci, získat každého a všechny pro Boha a spojit je mezi sebou a s ním v jeho pravdě a lásce.

Každý člověk, každý národ, každá kultura a civilizace má svou vlastní úlohu a své vlastní místo v tajemném Božím plánu a v univerzálních dějinách spásy. To byla myšlenka obou svatých bratří: „Bůh milostivý, plný slitování (srov. Ž 112; Joel 2,13) chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu (srov. 1Tim 2,4), nesnese, aby lidské pokolení podleгло slabosti a zahynulo tím, že by upadlo do pokušení nepřítele, ale ve všech dobách nepřestává rozdávat rozmanité milosti, od počátku až dodnes stejným způsobem: nejdříve prostřednictvím patriarchů a otců, po nich prostřednictvím proroků; potom prostřednictvím

apoštolů, mučedníků, spravedlivých a moudrých, které si vybral uprostřed bouří tohoto života“ (Vita Const. I,1).

20. Poselství evangelia, které svatý Cyril a Metoděj přeložili pro slovanské národy, moudře vynášející z pokladu církve „nové a staré“ (srov. Mt 13,52), zprostředkovali a zároveň přizpůsobili konkrétní dějinné situaci svým kázáním a katechezí v souladu s věčnými pravdami. Díky misionářské snaze obou světců si slovanské národy mohly poprvé uvědomit své vlastní povolání k účasti na věčném záměru Nejsvětější Trojice, na univerzálním plánu spásy světa. Tím také poznali vlastní úlohu k prospěchu celých dějin lidstva, stvořeného Bohem Otcem, vykoupeného Synem Spasitelem a osvětleného Duchem svatým. Díky tomuto hlásání víry uznaného autoritami církve, římskými biskupy a cařihradskými patriarchy, se mohli Slované spolu s jinými národy Země považovat za potomky a dědice zaslíbení, daných Abrahámovi (srov. Gen. 15,1-21). Díky církevní organizaci, vytvořené svatým Metodějem, a vědomí vlastní křesťanské identity, přijali jim určené místo v církvi, která v oné části Evropy už vznikla. Proto jejich dnešní potomci uchovávají vděčnou a trvalou vzpomínku na ty, kdo tak vytvořili spojující článek s řadou velkých hlasatelů Božího Zjevení Starého a Nového zákona: „Po všech těch ostatních vzbudil milosrdný Bůh v naší době, k blahu našeho lidu - o který se ještě nikdo nestaral - pro dobré dílo našeho učitele, blaženého Metoděje, jehož ctnosti a námahy bez uzardění, jednu po druhé, dáváme na roven s ctnostmi lidí milých Bohu“ (Vita Meth. II,1).

VI. EVANGELIUM A KULTURA

21. Soluňští bratři nebyli jen dědici víry, ale také dědici antické řecké kultury, dále žijící v Byzanci. Je známo, jaký význam má toto dědictví pro celou evropskou kulturu a přímo nebo nepřímo pro světovou kulturu. Evangelizační dílo, které jako pionýři v oblastech, obydlených slovanskými národy, dovršili, je také příklad toho, co dnes označujeme za „akulturaci“ - vtělení evangelia do domorodých kultur - a také začlenění těchto kultur do života církve.

Tím, že svatý Cyril a Metoděj spojili evangelium a domorodou kulturu národů, které evangelizovali, v živou jednotu, mají obzvláštní zásluhy o vzdělání a další vývoj právě této kultury nebo lépe mnoha kultur. Všechny kultury slovanských národů totiž vděčí za svůj „začátek“ nebo svůj vývoj dílu bratří ze Soluně, kteří originálním a geniálním vytvořením abecedy slovanského jazyka zásadně přispěli ke kultuře a literatuře všech slovanských národů.

Překlad svatých knih, provedený Cyrilem a Metodějem spolu s jejich žáky, propůjčil staroslověnskému liturgickému jazyku sílu a kulturní důstojnost: dlouhá staletí to byl nejen církevní, ale také oficiální a literární jazyk, a dokonce společná řeč vzdělanějších vrstev velké části slovanských národů a zvláště všech Slovanů východního obřadu. Užíval se také v kostele Svatého Kříže v Krakově, u kterého se usídlili slovanští benediktini. Tam byly vydány první liturgické knihy, vytištěné v tomto jazyce. Dodnes je tento jazyk používán v byzantské liturgii slovansko-východních církví cařihradského ritu, jak katolické, tak pravoslavné, ve východní a jižní Evropě i v různých zemích západní Evropy; užívá se i v římské liturgii chorvatských katolíků.

22. V dějinném vývoji Slovanů východního obřadu měla tato řeč podobný význam jako latina na Západě; udržela se však ještě déle - částečně až do 19. století - a měla mnohem přímější vliv na vytváření národních literárních jazyků díky své blízké příbuznosti s nimi.

Tyto zásluhy o kulturu všech slovanských kmenů a národů činí evangelizační dílo Cyrila a Metoděje v jistém smyslu stále přítomné v dějinách a životě těchto národů a států.

VII. VÝZNAM A VYZAŘOVÁNÍ KŘESŤANSKÉHO MILÉNIA VE SLOVANSKÉM SVĚTĚ

23. Apoštolsko-misionářské působení svatého Cyrila a Metoděje, spadajícího do druhé poloviny 9. století, můžeme považovat za první skutečnou evangelizaci Slovanů.

Týkalo se v různém stupni jednotlivých území, přičemž se ovšem hlavně soustředilo na území státu Velké Moravy. Zahrnovalo především oblasti patřící k metropoli, jejímž vrchním pastýřem byl Metoděj, totiž Moravu, Slovensko a Panonii, část dnešního Maďarska. V okruhu širšího vlivu tohoto apoštolského působení, zvláště misionářů vychovaných Metodějem, byly i jiné skupiny západních Slovanů, především obyvatelů Čech. První český, historický kníže z dynastie Přemyslovců. Bořivoj byl pravděpodobně pokřtěn podle slovanského ritu. Později tento vliv zasáhl i lužickosrbské kmeny a oblasti jižního Polska. Nicméně od pádu Velké Moravy (okolo roku 905-906) tento ritus vystřídal ritus latinský a Čechy byly církevně přiřazeny k biskupství v Řezně a metropoli v Salcburku. Zvláštní pozornost si však zaslouží okolnost, že leště v polovině 10. století, tedy v dobách svatého Václava, existovalo silné vzájemné pronikání prvků obou ritů a pokročilá symbióza obou řečí užívaných v liturgii slovanské a latinské. Ostatně bez uplatnění mateřského jazyka by pokřesťanství lidu nebylo možné. A jen na tomto podkladě se v Čechách mohla rozvinout církevní terminologie a později se odtud rozvinout a upevnit církevní terminologie v Polsku. Poznámka o vislanském knížeti v Životě svatého Metoděje je nejstarší historická zmínka o polských kmenech (Vita Meth. XI,2-3). Chybějí však dostatečná data, aby se s touto poznámkou dalo spojovat zřízení církevní organizace slovanského obřadu v polských zemích.

24. Křest Polska v roce 966 v osobě prvního historického panovníka Meška, který si vzal dceru českého knížete Doubravku, se uskutečnil hlavně prostřednictvím české církve. Touto cestou přišlo křesťanství do Polska z Říma v latinské formě. Zůstává však faktem, že prvopočátky křesťanství v Polsku jsou jistým způsobem spojené s dílem obou bratří, kteří přišli z daleké Soluně.

Mezi Slovany balkánského poloostrova přineslo pastýřské úsilí obou svatých bratří ještě viditelnější plody. Díky jejich apoštolátu se upevnilo křesťanství v Chorvatsku, kde zapustilo kořeny již před delší dobou.

V Bulharsku se udržela a rozvinula Cyrilova a Metodějova misie hlavně díky jejich druhům, vykázaným z původního okruhu působnosti. Působením svatého Klimenta Ochridského tu vznikla mocná střediska mnišského života, zde také vznikla cyrilice. Odtud se křesťanství šířilo i do ostatních krajin, přes sousední Rumunsko až do staré Kyjevské Rusi, aby se pak z Moskvy rozšířilo ještě dále na Východ. Za několik let, přesně v roce 1988, bude tisící výročí křtu svatého Vladimíra, kyjevského velkoknížete.

25. Právem byli proto svatý Cyril a Metoděj velmi brzy uznáni rodinou slovanských národů za otce jejich křesťanství i kultury. V mnoha již jmenovaných územích si velká část slovanského obyvatelstva, ačkoliv tam působilo již mnoho různých misionářů, uchovávala ještě v 9. století pohanské zvyky a přesvědčení. Jen na půdě kultivované našimi světci nebo jimi alespoň připravené pro obdělání, vstoupilo křesťanství v následujícím století s konečnou platností do dějin Slovanů. Jejich dílo je také vynikajícím přínosem pro tvorbu

společných křesťanských kořenů Evropy, které svou pevností a vitalitou tvoří jeden z nejsolidnějších výchozích bodů, ke kterému musí přihlížet každý vážný pokus, obnovit novým a dnešním způsobem jednotu tohoto kontinentu.

Po jedenácti stoletích křesťanství mezi Slovany jasně vidíme, že dědictví bratrů ze Soluně pro ně je a zůstane hlubší a silnější než jakékoliv rozdělení. Obě křesťanské tradice - východní z Cařihradu a západní z Říma - vznikly v lůně jedné církve, i když v rámci různých kultur a rozdílného přístupu ke stejným problémům. Tato rozdílnost, jestliže správně pochopíme její vznik a dobře odhadneme její cenu a význam, může kulturu a náboženskou tradici Evropy jen obohatit a stát se rovněž vhodným základem její vytoužené duchovní obnovy.

26. Od 9. století, kdy se v Evropě začíná rýsovat nový řád, zvěstují nám svatý Cyril a Metoděj poselství, velmi aktuální pro naši dobu, která právě kvůli mnoha těžkým problémům náboženského, kulturního, společenského a mezinárodního rázu hledá životnou jednotu v konkrétním společenství různých komponentů. O obou věrozvěstech můžeme říci, že je charakterizovala láska ke společenství univerzální církve, ať na Východě nebo na Západě, a v ní k dílčí církvi, která se právě u slovanských národů vytvářela. Adresují i nám, křesťanům a lidem dneška, pozvání spolu budovat společenství.

Ještě větší cenu má však Cyrilův a Metodějův příklad na zvláštním poli misionářské činnosti. To je totiž podstatný úkol církve a dnes zvláště naléhavý v již zmíněné formě „inkulturace“. Oba bratři rozvíjeli své poslání nejen s plným respektováním již existující kultury slovanských národů, ale spolu s náboženstvím ji vynikajícím a neustávajícím způsobem podporovali a obohacovali. Podobně mohou a musí dnes staré církve pomáhat mladým církvím a národům, aby dozrávaly ve vlastní identitě a v ní se dále rozvíjely (srov. II. vat. koncil, *Ad gentes* 38).

27. Cyril a Metoděj jsou jakési spojovací články nebo duchovní most mezi východní a západní tradicí, které se slévají v jednu velkou tradici univerzální církve. Jsou pro nás příkladem a zároveň přimlucí v ekumenickém úsilí sesterských církví Východu a Západu pomocí dialogu a modlitby znovu najít viditelnou jednotu v dokonalém a úplném společenství, „jednotu, která - jak jsem řekl při příležitosti své návštěvy v Bari (26.2.1984) - není ani vstřebání, ani splynutí“. Jednota je setkání v pravdě a lásce, které nám dává Duch svatý. Cyril a Metoděj jsou ve své osobnosti a svém díle postavy, které ve

Ikona v kryptě baziliky sv. Mikuláše v Bari (1981):
V popředí objetí tří patronů Evropy: Benedikta, Cyrila a Metoděje na pozadí siluet hor Athos a Monte Cassino.
V dolní části - papež Pavel VI. s patriarchou Athenagorasem I. při zrušení exkomunikací z r. 1054. Vlevo papež Jan Pavel II. proklamující apoštolský list *Egregiae virtutis* (1980).

všech křesťanech probouzejí velkou touhu po společenství a jednotě mezi dvěma sesterskými církvemi Východu a Západu. Pro plnou katolicitu má každý národ a každá kultura splnit svou vlastní úlohu v univerzálním plánu spásy. Každá jednotlivá tradice, každá místní církev musí zůstat otevřená a přístupná ostatním církvím a tradicím a zároveň univerzálnímu a katolickému společenství; kdyby zůstala uzavřenou do sebe, vydávala by se nebezpečí ochuzení sebe samé. Tím, že *svatý Cyril a Metoděj uskutečňovali vlastní charisma, rozhodným způsobem přispěli k vytvoření Evropy nejen v náboženském, křesťanském společenství, ale také k její společenské a kulturní jednotě*. Ani dnes neexistuje jiná cesta, jak překonat napětí a odstranit trhliny a protiklady v Evropě a ve světě, hrozící vyvolat strašné zničení života a hodnot. Být křesťany v naší době znamená být budovateli společenství v církvi a ve společnosti. Pro tento účel má zvláštní hodnotu otevřené srdce vůči bratřím, vzájemné porozumění, ochota ke spolupráci pomocí štědré výměny kulturních a duchovních statků.

Hluboká touha dnešního lidstva je touha znovu najít jednotu a společenství pro život opravdu důstojný člověka ve světovém měřítku. Církev, která si je vědoma, že je univerzálním znamením a svátostí spásy a jednoty lidského pokolení, prohlašuje, že je připravena splnit tuto svou povinnost, která se „v současných podmínkách stává mnohem naléhavější, neboť je třeba, aby všichni lidé, kteří jsou již dnes těsněji spojeni různými sociálními, technickými a kulturními svazky, dosáhli také v Kristu plné jednoty“ (II. vat. koncil, *Lumen gentium*, 1).

VIII. ZÁVĚR

28. Celá církev má proto slavnostně a s radostí oslavit jedenáct století, uplynulých od ukončení apoštolského působení prvního arcibiskupa vysvěceného v Římě pro slovanské národy, Metoděje a jeho bratra Cyrila s připomínkou, že tím tyto národy vystoupily na jeviště dějin spásy a byly začleněny mezi evropské národy, které přijaly poselství evangelia již během předešlých století. Všichni jistě pochopí, s jak velkou radostí se zamýšlí účastnit se tohoto jubilea první syn slovanského kmene, který je povolán, aby po téměř dvou tisíciletích zaujal místo na biskupském stolci, které v tomto městě patřilo svatému Petru.

29. „Do tvých rukou odevzdávám svého ducha“: zdravíme jedenáctisté výročí od smrti svatého Metoděje stejnými slovy, která - jak sděluje jeho životopis ve staroslověnském jazyce (Vita Meth. XVII. 9-10; Lk 23,46) - řekl před svou smrtí, když se chystal připojit se ke svým otcům ve víře, naději a lásce, patriarchům, prorokům, apoštolům, učitelům církve a mučedníkům. Svědectvím slova i života neseným charismatem Ducha svatého dal příklad plodného povolání jak tomu století, ve kterém žil, tak i stoletím následujícím, a zvláštním způsobem i naší době.

Jeho blažený „odchod domů“ na jaře roku 885 od vtělení Krista (podle byzantského letopočtu v roce 6393 od stvoření světa) nastal v době, kdy se nad Cařihradem stahovaly znepokojivé mraky a nepřátelská napětí stále více ohrožovala klid a život národů a dokonce svatá pouta křesťanského bratrství a společenství mezi církvemi Východu a Západu.

V jeho katedrále, naplněné věřícími z různých kmenů, vzdali Metodějovi následovníci ve víře svému vrchnímu pastýři slavnostní hold za poselství spásy, pokoje a smíření, které jim přinesl a kterému zasvětil svůj život: „Slavili bohoslužbu v latině, řečtině a slovanštině“

(Vita Meth. XVII, 11), vzývali Boha a uctívali prvního arcibiskupa jím založené církve mezi Slovany, který spolu se svým bratrem hlásal evangelium v jejich jazyce. Tato církev ještě více zesílila, když s výslovným papežovým schválením dostala domácí hierarchii, zakořeněnou v apoštolské poslušnosti a spojenou v jednotě víry a lásky jak s církví v Římě, tak v Cařihradě, odkud slovanská misie vzešla.

Když se nyní dovršuje jedenáct století od jeho smrti, chtěl bych být, alespoň duchovně, na Velehradě, kde - jak se zdá - ukončila Prozřetelnost Metodějův apoštolský život:

- chtěl bych se také zastavit v bazilice svatého Klimenta v Římě, na místě, kde je pohřben svatý Cyril;

- a u hrobů obou těchto bratrů, apoštolů Slovanů, bych rád svěřil jejich duchovní dědictví Nejsvětější Trojici zvláštní modlitbou.

30. „Do tvých rukou odevzdávám ...“

Velký Bože, jediný v Trojici, tobě svěřuji dědictví víry slovanských národů; udržuj a žehnej toto své dílo!

Rozpomeň se, všemohoucí Otče, na okamžik, kdy podle tvé vůle pro tyto národy a země přišla „plnost času“ a svatí misionáři ze Soluně věrně splnili příkaz, který tvůj Syn Ježíš Kristus dal svým učedníkům, aby podle jejich příkladu a příkladu jejich následovníků přinesli do zemí, obydlených Slovany, světlo evangelia, radostné poselství spásy a před nimi vydali svědectví:

- že ty jsi Stvořitel člověka, že jsi náš Otec a my lidé jsme v tobě všichni bratři;

- že jsi skrze svého Syna, své věčné Slovo, daroval všem věcem bytí a že jsi povolal lidi, aby měli účast na tvém životě bez konce;

- že jsi tak miloval svět, že ses mu daroval svého jednorozeného Syna, který pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe a skrze Ducha svatého se vtělil v lůně Panny Marie a stal se člověkem;

- že jsi nakonec seslal Ducha síly a útěchy, aby každý člověk, vykoupený Kristem, v něm obdržel důstojnost synovství a stal se spoludědicem nepomíjivých zaslíbení, které jsi dal lidstvu!

Tvůj stvořitelský plán, Otče, vrcholící vykoupením, se týká každého živého člověka a zahrnuje celý jeho život a dějiny všech národů.

Vyslyš, Otče, o co tě dnes celá církev prosí, a dej, aby lidé a národy, které díky apoštolskému poslání svatých bratrů ze Soluně poznali a přijali pravého Boha a prostřednictvím křtu vstoupili do svatého společenství tvých dětí, mohli i nadále bez překážek, s nadšením a důvěrou přijímat program evangelia a uskutečňovat všechny své lidské možnosti na základě jejich učení!

- Ať v souladu se svým svědomím mohou následovat hlas tvého volání na cestách, které jim byly poprvé ukázány před jedenácti stoletími!

- Ať se nikomu nezdá, že příslušnost k říši tvého Syna je v protikladu k dobru jeho pozemské vlasti!

- Ať ti mohou vzdávat patřičnou chválu jak v soukromém, tak i veřejném životě!

- Ať mohou žít v pravdě, lásce, spravedlnosti a v zakoušení mesiášského pokoje, objímajícího lidská srdce, společenství, zemi a celý vesmír!

- Ať ve vědomí své lidské důstojnosti a důstojnosti Božích dětí nacházejí sílu překonat každou nenávist a zlo potírat dobrem.

Dej také, Nejsvětější Trojice, ať celá Evropa na přímluvu obou svatých bratrů stále více cítí nutnost nábožensko-křesťanské jednoty a bratrského společenství všech svých národů,

ať se překonáním nepochopení a vzájemné nedůvěry a urovnáním ideologických konfliktů v společném vědomí pravdy, může stát pro celý svět příkladem spravedlivého a pokojného soužití ve vzájemné úctě a nedotknutelné svobodě.

31. Tobě tedy, všemohoucí Otče, tobě Bože Synu, který jsi vykoupil svět, tobě Bože Duchu svatý, který udržuješ a učíš veškeré svatosti, bych rád světil celou církev, včerejší, dnešní i zítřejší, církev v Evropě i po celém světě. Do tvých rukou odevzdávám toto jedinečné bohatství, složené z tolika rozličných darů, starých i nových, vložených do společného pokladu tolika různých synů a dcer.

Celá církev ti děkuje, že jsi slovanské národy povolal do společenství víry, za dědictví a přínos, kterým přispěli k univerzálnímu pokladu. Za to ti obzvláště děkuje papež slovanského původu. Kéž by tento přínos nikdy nepřestal obohacovat církev, evropský kontinent a celý svět! Ať se v Evropě a v dnešním světě neztratí! Ať nechybí ve vědomí našich současníků! Rádi bychom úplně přijali to, co

původního a cenného slovanské národy přinesly, a ještě přinesou do společného duchovního pokladu církve a lidstva. S vědomím vzájemného bohatství vyznává celá církev svou duchovní solidaritu s nimi a potvrzuje vlastní odpovědnost za evangelium, za dílo spásy, které podle svého povolání i dnes musí uskutečňovat po celém světě až na sám konec země. Je nezbytné vracet se k minulosti, abychom v jejím světle pochopili současnou realitu a předvíдали budoucnost. Poslání církve je totiž vždycky s neochvějnou nadějí zaměřeno na budoucnost.

32. Budoucnost! Jakkoliv se z lidského pohledu zdá být plná nebezpečí a nejistoty, vkládáme ji s důvěrou do tvých rukou, nebeský Otče, prosíme o přimluvu také Matku tvého Syna a Matku církve, tvé apoštoly Petra a Pavla, svatého Benedikta, Cyrila a Metoděje, Augustina, Bonifáce a ostatní misionáře Evropy, kteří - silní ve víře, naději a lásce - zvěstovali našim otcům tvou spásu a tvůj pokoj a s námahami duchovní setby dali počátek k budování civilizace lásky, nového řádu založeného na tvém zákonu a na pomoci tvé milosti, který na konci času všechno a všechny naplní svým životem v nebeském Jeruzalémě. Amen.

Vám všem, nejmilější bratři a sestry, ze srdce uděluji své apoštolské požehnání.

Dáno v Římě u Svatého Petra, 2. června, na svátek Nejsvětější Trojice, v roce 1985, sedmém mého pontifikátu.

Joannes Paulus II.

CYRILOMETODĚJSKÉ ÚVAHY

Tomáš kardinál Špidlík, S.J.

ČESTNÝ OBČAN PUSTIMĚŘE

Hlavní oltář kostela sv. Cyrila a Metoděje v Podivčích (1911).

Patroni Evropy

Náhodou mně padla do ruky knížečka Alice Masarykové. Jsou to vzpomínky na otce. Jedna z nich mě zaujala. Jeli spolu na Capri a přespali v Římě v jakémisi malém hotelu. Masaryk dlouho do noci listoval v průvodci po Římě, ale nepřiznal se, co hledá. Měli málo času, protože se chystali hned na další cestu. Brzo ráno však Masaryk vstal a šel do baziliky Sv. Klimenta u Kolosea a tam dlouho seděl u hrobu sv. Cyrila. Dodal pak na vysvětlenou: On je tvůrce naší slovesnosti! (Nebo možná to řekl jinými obdobnými slovy, už si na přesný výrok nevzpomínám.) To tedy prohlásil Masaryk o nás Čechy. Když byl r. 1963 slavistický kongres v Salzburku, mluvil jsem tam o vlivu cyrilometodějských překladů na mentalitu ruských mnichů, tj. šlo mně o to, abych podtrhnul nejenom filologický

začátek jazyka, ale něco, co tvořilo mentalitu, duševní postoj Slovanů. V diskusi po přednášce mně řekl jistý profesor ze Sofie: My považujeme cyrilometodějskou literaturu za první dokument bulharštiny. Nebudeme tedy rozvádět to, co už je dávno známé a co nikdo nepopírá. Sv. Cyril a Metoděj jsou v pravém slova smyslu otcové slovanské kultury. Je to historický fakt. Ale přesto se dá diskutovat i o faktech, ne proto, abychom je popírali, ale abychom je správně hodnotili. To, co se už stalo, se nedá odčinit. Ale můžeme usměrnit někdy, třebaš i po staletích, důsledky faktů. Ty mohou být pozitivní i negativní.

Když se dívám v kapli sv. Cyrila a Metoděje u Svatého Klimenta v Římě na Nobiliho fresku, připomíná mně problém, který nadhodil ruský profesor Fedotov, znalec duchovních dějin Slovanů. Na stěně římské kaple vidíme postavy Sv. Cyrila a Metoděje, jak stojí hájí nadšeně slovanskou bohoslužbu před papežem a jeho kardinály v Římě. Slovanští věrozvěstové vypadají mladě, plní mužné síly a mluví s vervou. Kardinálové okolo papeže vyjadřují nejrozumnější duševní stavy: někteří poslouchají, druzí zamítavě kroučí hlavou, jiní potichu mezi sebou debatují, jiní se tváří apaticky. Jen papež sedí na trůně úplně klidně, oči cele upírá na naše světce a poslouchá. Je si plně vědom, že tu jde o něco, co bude mít dalekosáhlé důsledky. K lepšímu nebo k horšímu?

Eucharistie s Tomášem kardinálem Špidlíkem S.J. v bazilice sv. Klementa v Římě,
Peregrinatio ad Limina Apostolorum, 11. června 2007. Foto: Vojtěch Bureš.

My jsme, pokud je mně známo, vždycky hodnotili práci soluňských bratří pozitivně. Neodvážili se poskvřnit jejich památku ani zarytí protiklerikálové. Tím spíš mě překvapilo, když jsem četl poznámku profesora Fedotova, který byl člověk hluboce věřící. Má na mysli Slované Východu, ty, kteří přijali cele dědictví cyrilometodějské, tj. i slovanskou bohoslužbu. To mělo za následek, že se vyvinula celá kultura vlastní, typická. Ale negativní stránka tohoto procesu je, myslí Fedotov, že se východní slovanské národy na staletí oddělily od západní Evropy. Civilizace, kterou přinesla světu latinská římská říše, jim byla z velké části nepřístupná. Ostatní evropské národy žily v neustálém živém styku,

Slované, ačkoli jsou početně tak velcí, zůstali po staletí stranou. Nemám v úmyslu tuto debatu rozvířit. Je ostatně málo užitečné disputovat o tom, co by mohlo být, kdyby tomu bylo jinak. Fakt tu byl a jeho důsledky ve větší nebo menší míře jsou přece jenom zřejmé. Slované vytvořili jistý svět, který je jiný než tzv. západní Evropa a i oni sami se rozdělili na dvojí: západní a východní. V minulosti se tato rozdílnost značně pociťovala. Někteří ji chtěli co nejvíc zaretušovat tzv.

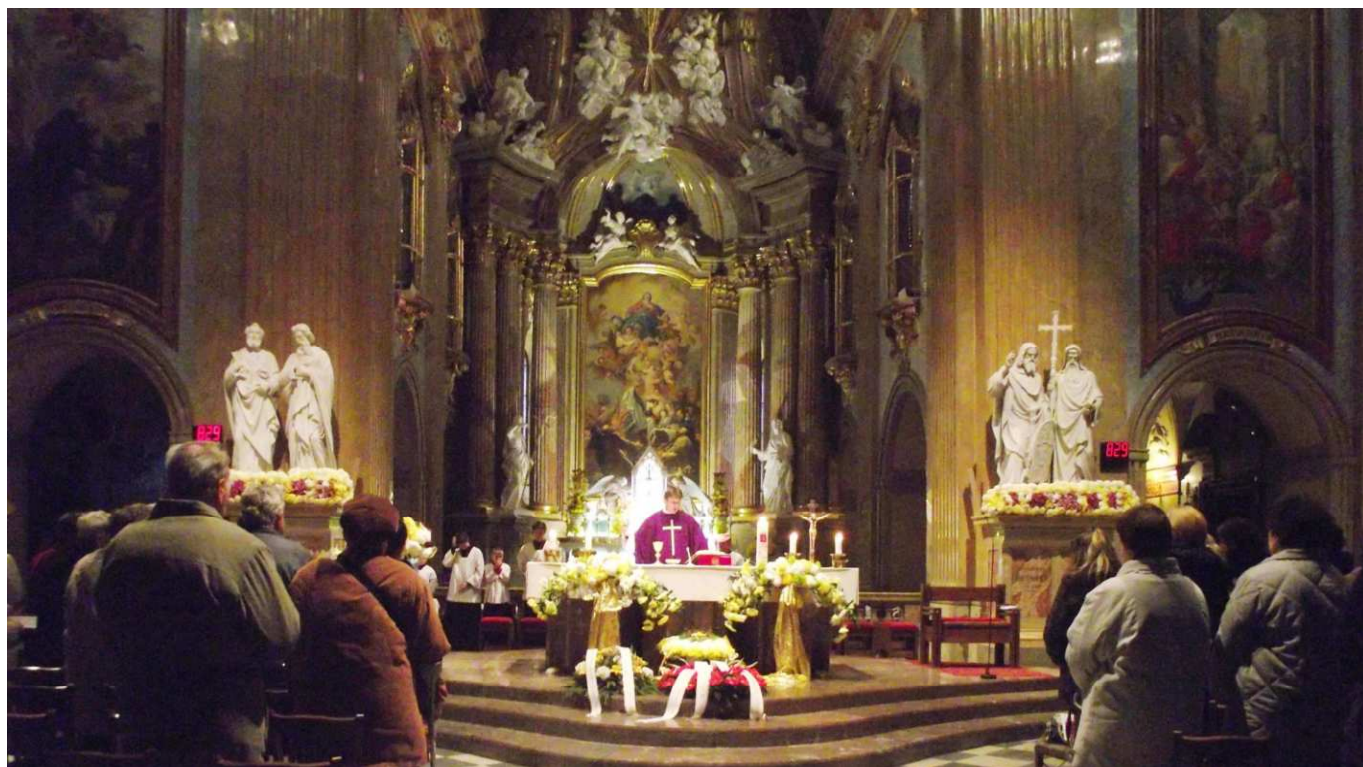

okcidentalismem, přijetím všeho západního. Jiní naopak hlásali povinnost udržet si co nejlíp vlastní tradice. V ruském myšlení byli vždycky proti sobě tzv. slavjanofilové na

jedné straně a na druhé okcidentalisté »západníci«. I my jsme znali v naší české literatuře tzv. školy národní a školy kosmopolitické.

Jsou to problémy už překonané? Těžko říci. Jisté však je, že je potřeba k nim přistupovat dnes z jiného hlediska. V 19. století byla ještě Evropa z kulturního hlediska jakoby celým světem. Dnes je tomu jinak. Dnes je v celém velikém světě jeden malý světadíl — Evropa. Nechybí ti, kteří jí prorokují zánik, tvrdí, že už dohrála svou úlohu. Ale i kdyby tomu tak bylo v docela blízké době, přece jenom tu zůstane fakt, kterým nikdo neotřese: Evropa znamená a bude znamenat v dějinách lidstva značný úsek dějin a kultury, který se nikdy nedá opominout. Ted' však přicházíme k tomu, abychom si položili závažnou otázku: Co je Evropa? Dodnes jsou v západním světě lidé, kteří odlišují Slovany od Evropy. Ptal se mne jeden Ital, který by měl být vzdělaný, jakého druhu je naše řeč. Když jsem mu řekl, že je slovanská, velice se divil: »Já jsem vždycky myslel, že Češi jsou Evropané, a oni nejsou!« Ale to už jsou jen zbytky starého sektářství národního. Vzdělaní lidé si uvědomují víc a více celistvost Evropy i po stránce kulturní, umělecké a náboženské. Cítí se potřeba posbírat všechny hodnoty, které se tu vytvořily a které se mají dát novému světu. Mezi ty patří i to, co po duchovní stránce vytvořili Slované. I oni jsou schopni dát světu mnoho hodnotného a duchovního.

To měl jistě na mysli Jan Pavel II., když prohlásil svaté Cyrila a Metoděje za patrony Evropy vedle svatého Benedikta. Je dodnes mnoho těch, kdo nedomýšlejí význam tohoto faktu. Ale je potřeba se vrátit k řeči, kterou pronesl tento papež v Hnězdně. Upozorňuje tam Slované, aby lépe poznávali a studovali svou vlastní duchovní tradici. Naše vlastní dějiny byly z tohoto hlediska dost a dost zanedbávané. Byli jsme si až příliš dobře vědomi, co všechno se musíme od Západu učit. To je dobrý postoj. Ale nesmí popřít ani to druhé: vědomí, co můžeme a máme Západu dát. O cyrilometodějské tradici se mnoho u nás sice mluvilo, ale dnes už je doba, abychom ji lépe a hlouběji studovali a pochopili, pro sebe a pro celou Evropu. Poznat svou duchovní identitu znamená poznat sebe a v sobě Boha.

EUCHARISTIE V BAZILICE NANEBEVZETÍ PANNY MARIE A SV. CYRILA A METODĚJE NA VELEHRADĚ.
Peregrinatio ad Limina Apostolorum Gentium Slavorum, 20. listopadu 2010, Velehrad.

Dýchat oběma stranami plic

Oltář sv. Václava v bazilice sv. Petra v Římě, *Peregrinatio in Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, 9. července 2019.
Foto: Jiří Blažek.

Častokrát už užil svatý Otec Jan Pavel II. ve svých řečech výrazu: „Církev potřebuje dýchat oběma stranami plic“. Často se proto i lidé ptají, odkud ten výraz pochází a jaký má mít význam. Mohu v této věci odpovědět podle svého vlastního svědectví. V Římě se stal tento výrok okřídleným od roku 1926. Tehdy ho užil známý ruský básník a myslitel Vjačeslav Ivanov při zvláštní příležitosti. Recitoval totiž na svátek svatého Václava podle byzantského kalendáře ve svatopetrské bazilice u oltáře našeho národního světce své vyznání víry a slib přináležitosti k univerzální církvi katolické. Brzy nato složil i pěknou báseň ke cti svatého Václava, která začíná slovy: „Světlo dvou církví..“ Jde totiž o světce uctívaného na Západě i na Východě. V tomto smyslu i Ivanov toužil být křesťanem, kterému jsou drahé obě tradice, východní i západní. Ivanov pak působil v Římě a zemřel zde roku 1949, ale stal se slavným v celém světě. Před léty uspořádala americká univerzita Yale v Římě mezinárodní kongres o jeho literární pozůstalosti. Účastníci byli přijati také svatým Otcem a syn básníkův Dimitrij, připravil materiál k proslovu svatého Otce. Tam byl ovšem i tento výraz: dýchat oběma stranami plic. A svatému Otcovi se tak zalíbil, že jej přijal za svůj.

Jak mu rozumět sám básník, už jsme naznačili. Ale je užitečné, když jej zařadíme do celé souvislosti. Ivanov recitoval v bazilice vyznání víry, ale nebylo to tradičním textem "Věřím v jednoho Boha". Přidal k tomu i text Solověvův, který je vysvětlením, Uznání jednoty církve pod vedením římského papeže se nemá chápat jako odpad od jedné víry a přestoupení k víře jiné, ale jako zdokonalení a obohacení víry vlastní. Má to být snaha přivlastnit si duchovní tradici Východu i Západu, tak aby se navzájem doplňovaly.

Solověv to odůvodňoval svou vlastní historickou úvahou. Vychází z toho, že nejenom každý člověk, ale i každý národ má od Boha zvláštní poslání, povolání, které se uskutečňuje v čase, který k tomu přichází. Pozorujeme to na vývoji evropského křesťanství. Začátek byl ovšem u Židů. Od nich jsme zdědili Písmo a u nich se zjevil Kristus. Na počátku naší víry přešlo evangelium do římského impéria, do prostředí řeckého a římského. Řekové, od přirozenosti myslící a filosofující, vyložili poselství křesťanství ve slovníku kultury a v době prvních sedmi koncilů vyjádřili v pojmech hlavní dogmata víry. Římané vynikali organizační schopností právní. Vždyť právě římské právo se stalo základem Evropy. Dali tedy i společnosti Kristem založené, církvi, pevný právní řád, který překonal staletí.

Germánské národy převzaly křesťanství římské říše. Ale bylo to masově, v krátkém čase. Přijetí nauky neznamená hned změnu života. Proto se začalo v době takzvané reformace volat po tom, aby život odpovídal víře, aby člověk nehlásal víc než uskutečňuje. Došlo tu sice ke konfliktům a rozdělení, ale požadavek poctivosti náboženského vyznání vešel Evropanům do krve. Solověv vidí dar křesťanství i ve francouzské revoluci. Probudila vědomí, že patří ke křesťanství i snaha o sociální spravedlnost. Nakonec se pak Solověv ptá: „A co dali univerzálnímu křesťanství slovanské národy? Jejich přínos zatím není patrný“. Solověv z toho odvozuje prorocky: „To znamená, že jejich doba teprve přichází a že i oni obohatí svět jejich vlastní tradicí, kterou svět doposud nepoznal“.

Mnozí považují myšlenky Solověvovy za příliš romantické a tuze prorocké. Proroctví je pak těžko uvěřit, dokud se nesplní. Ale mohu k tomu připojit něco ze své osobní zkušenosti. 58 let jsem učil v Římě a setkával jsem se se studenty z celého světa. V poslední době je pozorovat jistou změnu. Stále ubývá studentů z takzvané bílé rasy a přibývají takzvaní barevní, z Azie i z Afriky.

Těm jsou cizí naše rozdíly mezi Němci, Francouzi, Východem i Západem. Oni se ptají globálně, jaké jsou znaky evropské kultury a evropského křesťanství. Na počátku středověku se ptali „Co učili Otcové církve?“ Snažili se zachytit systematicky celé patristické období. Dnes nové národy, které vystupují na jeviště světa, se ptají: „Co nám má dát křesťanství evropské?“ Bohužel si musíme přiznat, že jsme dosud nedokázali předložit syntézu. Ta pak musí dýchat oběma stranami plic.

Pro aktualitu slovanské tradice mohu uvést i jednu docela protikladnou zkušenost. Jeden semestr jsem přednášel spiritualitu v Kinshase v dnešním Kongu. Občas jsem vsunul do přednášek něco ze slovanské duchovnosti. Nemyslím, že se posluchači přetvařovali, když mně řekli: „Pročpak k nám do Afriky nepřichází křesťanství touto formou? Bylo by nám bližší než abstraktní formule západoevropské.“

Tím oni odpovídají na námitku, kterou někdy slýcháme my v Evropě: Slované nemají opravdovou tradici ani filosofickou, ani teologickou. Když to slyším, nemíním se přit, jenom dodávám: Ale mají bohatou tradici lidovou, v písních, v literární tvorbě a v umění. Proto vyzývám studenty z naší země, aby se učili tyto poklady objevovat a předávat je světu. Bude-li naše strana plic zdravě dýchat, pochopíme všichni, že k úplnému zdraví patří, abychom dýchali duchovně oběma stranami.

Ekumenický prvek v cyrilometodějské tradici

Známé pravidlo ekumenických rozhovorů zní: navracet se ke společným kořenům, hledat to, co nás spojuje. Možná jsme si dost dobře neuvědomovali, že nás české katolíky s evangelickými českými věřícími spojuje i cyrilometodějská tradice. Chtěl bych tu vyjmenovat několik historických vzpomínek.

„Dýchání oběma stranami plíc“ s Tomášem kardinálem Špidlíkem S.J., P. Richardem Čemusem S.J. a rektorem Papežské koleje Russicum v kostele sv. Antonína, poustevníka, Papežského Východního Institutu, Řím, 10.6.2007. Foto: Vojtěch Bureš.

Vím, že v předreformační i reformační době se u nás ozývalo silné volání po tom, aby se Boží slovo a liturgie děly mateřským jazykem. Nezmiňuje se sice o soluňských bratrech, ale Tomáš ze Štítného dokazuje, podobně jako kdysi sv. Cyril a Metoděj v Benátkách, že může mluvit k Čechům česky, protože sám Kristus mluvil k Řekům řecky a k latiníkům latinsky. Bylo to tedy jako oživení staromoravské tradice. Tu ovšem bylo třeba historicky dokázat tehdejšímu světu. Roku 1433 Rokycana v Basileji přednesl důkaz: český jazyk se nemá z bohoslužby vylučovat, protože je to staré právo, udělené papežem sv. Cyrilu a Metodějovi.

V České kronice Bohuslav Bílejovský v r. 1537 se pokouší dokázat, že Čechové přijímali pod obojí způsobou už od dob cyrilometodějských, že ta tradice trvala až po Husa, že tedy Mistr Jakoubek nezavedl pranic nového, že jenom obnovil staré zvyky u nás panující.

I katolíci se začali na tuto starou tradici odvolávat. Velkomoravské prvky pronikly do Hájkovy kroniky. Vypravuje o Svatoplukovu synu Svatbojovi, který konal pokání za otce,

protože ten se opovážil přerušit Metodějovu mši. V Kancionálu z r. 1595 je píseň historická o sv. Ludmile, kde se zdůrazňuje, že byla pokřtěna sv. Metodějem.

Cyrlometodějské motivy se pak začnou víc a více objevovat v době pobělohorské. Je to přirozené. V té době hledali Čechové, jak by se řeklo dnešním výrazem, svou vlastní národní identitu a šli ke kořenům. Je to poznat i na exulantech i těch, kdo byli doma.

Roku 1660 vydal J. A. Komenský v Amsterdamu latinský spis s titulem v překladu: „*Krátká historie slovanské církve, založené od samých apoštolů Jeronýma, Cyrila a Metoda rozšiřované, zakořeněné především v českém lidu a v Jednotě českých bratrů utvrzené*“. Možná se ptáme, proč je tam také sv. Jeroným. Odpověď je snadná. Pocházel z Dalmácie, proto si ho jižní Slované přisvojili.

V exilu myslel na cyrlometodějství i Pavel Stránský. Ve spise *Respublica Bojema* r. 1634 prohlašoval husitskou reformaci za návrat k tradici našich věrozvěstů. Tendenčně dokazuje, že liturgie sv. Cyrila a Metoda nebyla latinská, ale řecká. Jazykovou a spisovatelskou stránku našich věrozvěstů vyzvedl r. 1678 Daniel Sinapius Hořčička. Proto ji zařazuje přímo k Husovi.

Kristian Gottfried Hirschmenzel uctíval slovanské apoštoly za to, že rozžehli světlo víry v moravské zemi. Napsal o nich r. 1667 spis *Vita SS. Cyrilu et Methudii*.

Na slovanskou bohoslužbu se odvolává i Balbín ve své *Obraně českého jazyka* (kap. XIII). Měl sice za to, že Písmo přeložil do slovanštiny už sv. Jeroným, ale příklad soluňských bratrů dokazuje, že je slovanský jazyk slučitelný s latinským obřadem a s věrností k římské církvi.

Také Jan Jiří Středovský r. 1710 hodnotil vedle příkladu Písma na slovanských věrozvěstech a moravských arcibiskupech Cyrilu a Metodějovi zvláště to, že dosáhli papežova svolení, aby zavedli do bohoslužby náš jazyk. Tím jej učinili na všechny časy posvátným, takže je v hodnotě hned vedle latiny a řečtiny. Jeho spis má ostatně honosné jméno: *Mercurius Moraviae memorabilium, Posel moravských pamětihodností*. Za pět let nato vydal Středovský novou knihu zase latinsky; v překladu titul zní: „*Posvátné dějiny Moravy čili Život sv. Cyrila a Metoděje*“ (1710). Tam už není jenom odvolávání na stará jazyková práva, ale také výzva, abychom se poučili ze starých dějin a viděli, kam vedou rozbroje mezi vlastními. Mohli bychom citovat i více příkladů ze Slovenska. Tam se například r. 1723 dovolává Velké Moravy Jan Baltazar Magin ve své diskusi s budapešťským profesorem M. Bencsikem, aby dokázal práva trenčanská a hornouherských Slováků. Jak vidíme, převládá tu v těchto tendenčních důkazech značně motiv národnostní a jazykový. Jistě není špatný. Ale křesťan touží po tom, aby šel do hloubky. Svatí Cyril a Metoděj založili slovanskou liturgii a slovesnost, abychom lépe chválili Boha a abychom si navzájem lépe rozuměli, když se společně modlíme. Tento program pak je věčně aktuální.

Cyrlometodějská tradice

S Tomášem kardinálem Špidlíkem, S.J. u hrobu sv. Cyrila v kryptách baziliky sv. Klementa v Římě, *Peregrinatio ad Limina Apostolorum*, 11. června 2007. Foto: Vojtěch Bureš.

Cyrlometodějská tradice! Kolik už bylo povězeno a napsáno pěkného nadšeného i banálního. Je dokonce nebezpečí, že se stanou frázemi i nejkrásnější věci, když se často opakují, jak ukazuje stará zkušenost. Z druhé strany však jsou i jiné věci, které nezevšednějí nikdy, i když se o nich mluví neuměle. Čím to je? Myslím, že zevšednějí svátky, když jsou často, stávají se doslova všedními dny. Ale nemůže zevšednět to, co patří k dennímu životu. Proto také zevšední sváteční oslavné řeči, ale nezevšední řeč o tom, co se týká přímo života. Jak je tomu s řečmi a úvahami cyrlometodějskými? Jde-li o oslavné panegyriky a vlastenecky nadšené výkřiky, ty se dají poslouchat s oblibou jenom při zvláštních příležitostech. Ale o otázce nebo otázkách cyrlometodějských se dá mluvit v souvislosti života, který je vždycky aktuální. Máme se o to pokusit?

Tradice začne nějakým faktem, který sám v sobě byl jedním z milionů jiných, kdyby se k němu národ v různých situacích stále nevracel. Smrt sv. Václava je jedna z mnohých. Svatováclavská tradice však je něco typicky národního. Je to po staletí stále jasnější vědomí národní identity, která začala s počátky křesťanství. Svatý Václav se stal patronem vévodou země, která je česká. Proto byla svatováclavská tradice vždycky živá v těžkých dobách, v národních katastrofách. Cyrlometodějská tradice je trochu odlišnější. I tam jde o uvědomění vlastní identity, ale v širší souvislosti. Národy totiž nežijí samy, ale jsou částí celku kmenového, kulturního, geografického. Jako jednotlivec hledá své přirozené prostředí, aby se vyvinul, tak potřebují příhodné prostředí i národy. Malý národ v moři cizího prostředí nemá spontánnost a přirozenost vlastního vývoje. Tato otázka příslušnosti k velkým celkům byla pro nás vždycky velmi aktuální, často i vášnivě diskutovaná a radikálně řešená na tu nebo onu stranu. Víme, že se někdy problém položil povrchně, jak na poli politiky, tak na poli kultury v této formě: Patříme do bloku Evropy západní nebo

východní? Dokonce se proti sobě stavěly dvě tradice: svatováclavská jako typicky západní a cyrilometodějská jako nostalgie Východu, kterou má v srdci slovanská duše.

Zajímavé je, jak nás z tohoto hlediska posuzují jiní, např. historikové Evropy. Velká část z nich zase povrchně a většinou tendenčně, jak je k tomu vedou jejich vlastní politické názory a sklony. Myslím však, že stojí za uvážení mínění historiků italských. V poslední době se totiž stala v Itálii oblíbené téma studia slovanská a pochopitelně i cyrilometodějské otázky. Byla v Římě například celá série konferencí o Slovanech a jejich místě v Evropě. Jak tito historikové, kteří většinou nemají předsudky, protože je to pro ně téma nové, vidí poslání Slovanů v Evropě?

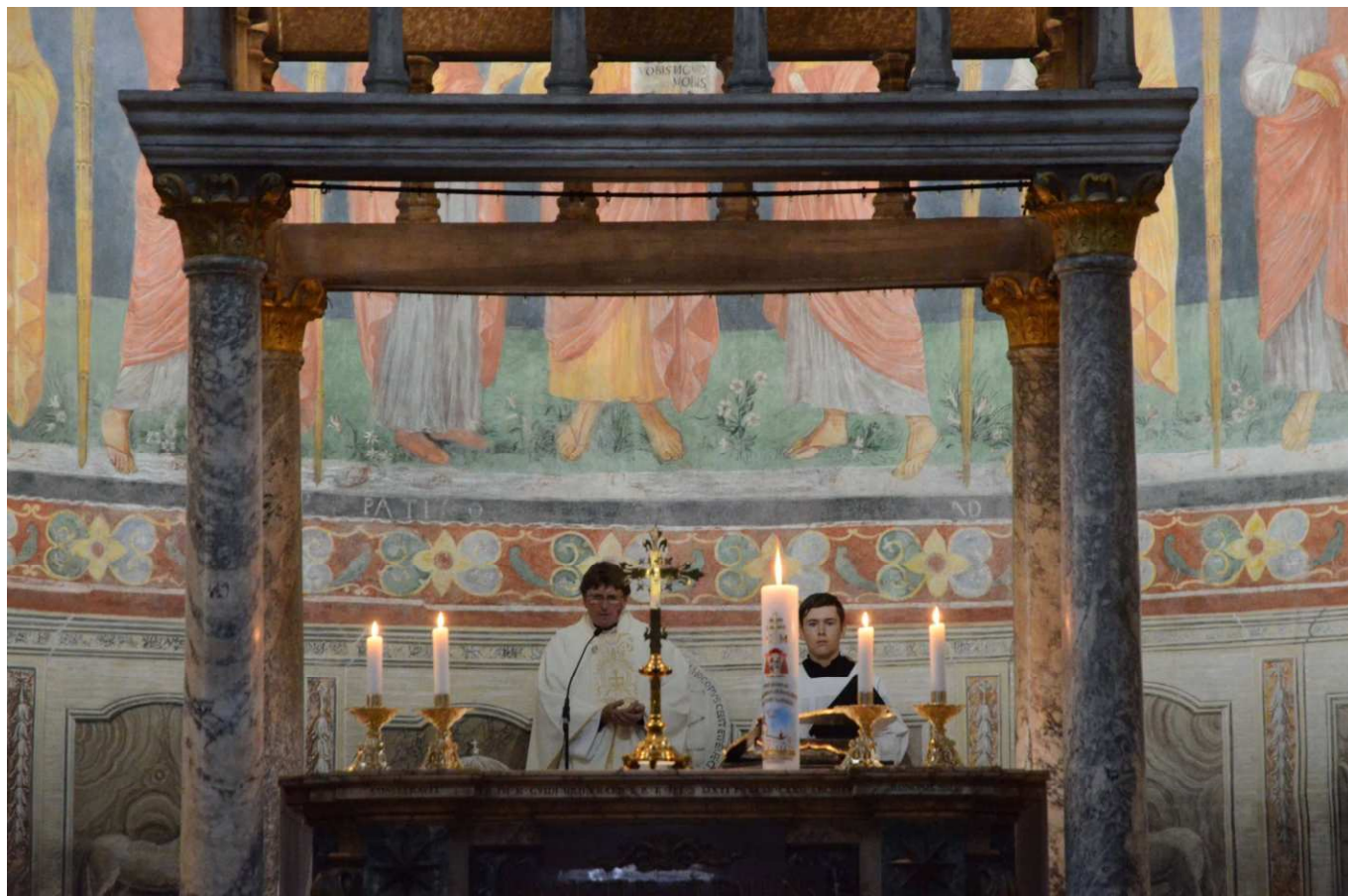
Jakýmsi veřejným úkonem pokání byly např. konference profesora Mansefliho z Římské univerzity, inspirované touto ideou. Nejsme doposud dostatečně uznalí za to, co Slované celý středověk pro Evropu znamenali tím, že zadrželi a snesli vpády Mongolů z Východu a paralyzovali mocenské snahy Teutonických rytířů na Východ. Závěr jeho konferencí byl: Bez Slovanů by naše Evropa nebyla Evropou. A závěr pro Slovany? Jejich identita je evropská. Patří podstatně do Evropy, do jejího kulturního a náboženského prostoru. Ale patří do této sféry zvláštním způsobem. Tuto zvláštnost slovanské evropské identity vyzvedl dr. Ped z vatikánské knihovny, který se zabývá přímo otázkou cyrilometodějskou a přeložit do italštiny staroslověnské legendy. Téma jeho konference v Gazzadě u Milána byla krátce tato idea: Slované vstoupili do světa rodící se Evropy v době, kdy se starý kulturní svět roztrhával, rozpolcoval na dvě části. Následky tohoto rozpolcení nesli na sobě především oni sami. Od počátku se začali dělit na dva bloky. A dá se říci, že to byli právě oni, kteří od počátku cítili nenormálnost a nelogičnost této situace. Misie cyrilometodějská a její osudy jsou odlesk této smutné situace, ale také historicky jedna z grandiózních světových iniciativ misijních, kulturních. Není tedy divu, že zanechala hluboké stopy v srdcích a že čas od času probudí city, které inspirovala na počátku. Vidí-li cizí vědec cyrilometodějskou tradici v tomto krásném světle, tím více musí inspirovat nás, tak jako inspirovala naše předky už tolikrát. Bylo to ovšem v jiných situacích. Ale aktualita situace dnešní není menší. Vidět dnešek z hlediska daleko širšího mně pomohl kupodivu zase někdo, kdo se na situaci dívá hodně zdaleka. Tentokrát to byl Ind. Mluvílo se totiž náhodou o listu Jana Pavla II., kterým se prohlašují svatí Cyril a Metoděj za spolupatrony Evropy. Protože vím, jak dovedou být dnešní Indové někdy kousavě ironičtí, když jde o Evropu, píchl jsem do něho preventivně: „To pro vás je takový list pochovávací řeč nad hrobem mrtvých.“ Víť totiž, jak mají dnešní inteligenti a teologové plná ústa inkulturace, jak snadno hlásají, že už je dnešní evropský svět překonaný. Ale tentokrát se můj společník nedal vyprovokovat k povrchnímu šermu slov. Začal mluvit docela vážně v tomto smyslu. My jsme si ovšem jisti tím, řekl Ind, že vzniká nový svět, a že v něm budou mít velkou úlohu asijské národy. To přenesení těžiště bude mít ovšem velké důsledky i pro křesťanství. Ale žádná nová kultura, tím méně křesťanská tradice, nevisí ve vzduchu. Navazuje na předcházející. Dvoutisíciletá tradice křesťanství v Evropě se nedá nikdy vymazat z mysli budoucích lidí. Nové kultury nemohou odhodit to, co tu bylo. Je tedy v zájmu všech, aby se všechno pozitivní a věčné uchovalo. Ale v asijských národech se už dnes těžko mluví o kultuře francouzské, německé, tím méně polské, české; trochu se mluví o ruské, ale to je dáno politickou situací. Pro nás už existuje jenom kultura evropská, mluvíme o křesťanství v evropské formě. Tím hůř pro Evropu, že ona sama doposud neuměla udělat systém ze svých různých tendencí, že i Evropa sama dosud zná křesťanství východní a západní, které tak dlouho už hledá dialog a pořád se nedokáže najít jednota v

různosti tradic. Nemohu k tomu poznamenat nic jiného, než zase se podívat, jak někdo zdaleka, jakoby z ptačí perspektivy považuje za důležité pro dnešek právě to, co bylo vždy inspirací a programem cyrilometodějské tradice. Bylo to vědomí zvláštního poslání Slovanů. Stali se obětí rozdělení a právě proto v nich roste naopak pocit Božího vyvolení, aby byli mostem spojení. Pochopitelně tu nemluvíme o politice. Není to naše kompetence. Nemůže dnes nadchnout ani plané řečnění, kterému se v minulém století říkalo posměšně „hejslovanství“. Dnešní cyrilometodějská tradice musí spíše znovu navázat na to, co u nás už od minulého století se začalo slibně rozvíjet, tj. vážné slovanské studie historické, literární, umělecké. Na poli náboženském je ekumenická tradice u nás starší a v jistém smyslu byla i upřímnější než v západním světě.

Velehradské kongresy se dnes někdy obviňují, že nebyly dost ekumenické, že byly příliš unijní. Doba ovšem byla jiná a v církvi byla ještě jiná atmosféra. Ale i to, že se u nás razilo slovo „unionismus“, odpovídá skryté touze všech, že výsledkem dialogu má být jednota a že ta jednota je jednota tradic, tak, aby všechny rostly spolu a navzájem se doplňovaly. Předá-li dnešní Evropa toto poselství neevropskému světu, není překonaná, ale kulminuje svůj historický úkol.

Oslavy tisícího výročí příchodu slovanských apoštolů mezi Slovany

Eucharistie v bazilice sv. Klementa nad hrobem sv. Cyrila u příležitosti 1150. výročí úmrtí Apoštola Slovanů, *Peregrinatio in Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, 9. července 2019. Foto: Jiří Blažek.

Rok 1863 byl svátkem duchovního vzkříšení Velehradu. Byla to *missa solemnis* cyrilometodějství. Duchovní manifestace, jakou dosud Velehrad nezažil. Byl to vpravdě veliký svátek cyrilometodějství. A slavil se jako slavnost církevní. Episkopát zemí koruny české se slovenským biskupem Moysesem vyvyšuje jubilejní oslavu na oficiální slavnost československého katolictví. Tím zastihuje oslavy před nepřízní vládních kruhů rakouských. Zpravuje o slavnostech Svatý stolec a prosí o duchovní výsady, jež by význam slavností po stránce církevní vyvýšily a po stránce duchovní proměnily v milostivé léto. Metropolita i jeho brněnský sufragán vydávají k jubileu zvláštní pastýřské listy, v nichž velebí neocenitelné zásluhy našich apoštolských prvoučitelů a vyzývají, „aby toto léto milostivé konáno bylo s důstojnou slávou i potkalo se s nejhodnějším úspěchem pro duchovní blaho“. Důrazně žádají, aby i Němci oslavovali cyrilometodějské jubileum, neboť „kdo by sjednocené v Kristu pro řeč dělití chtěl, dopouští se hříchu a nemá ducha sv. apoštolů našich. Počátek jubilejního roku budiž ohlášen slavným vyzváněním po celou hodinu v podvečer 31. prosince r. 1862. V tutéž dobu, kdy bude vyzváněno, nechť se modlí kněží se shromážděným lidem v chrámech sedm žalmů kajících a litanie ke všem svatým.“ Též biskupové čeští vydali společný pastýřský list, v němž zdůrazňují zásluhy svatých věrozvěstů o Slovanstvo vůbec a o Čechy zvlášť.

Zároveň oznamovali plnomocné odpustky, udělené zvlášť pro Čechy, a předpisovali způsob oslavy. Připomínali, že v jubilejním roce dobudován bude v srdci Čech důstojný pomník oslav apoštolů ve skvostné Cyrilometodějské svatyni karlínské.

Eucharistie se účastnil i velvyslanec České republiky u Svatého Stolce, J.E. Václav Kolaja - v obětním průvodu přináší votivní svíci poutníků. *Peregrinatio in Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, 9. července 2019. Foto: Jiří Blažek.

Současně ohlašoval jubileum banskobystrický biskup Štěpán Moyses zmíněným skvělým pastýřským listem pro slovenskou diecézi a nařizoval pořad oslav. Také Poláci se

připojili k oslavám jubilejního roku cyrilometodějského. Primas polský arcibiskup hnězdensko-poznaňský Przyluski vydal pastýřský list, v němž celému Polsku připomínal význam jubilea „patronů i apoštolů polského národa“. Pro oslavu vymohl jubilejní odpustky. Vroucí pozornost obracela se v Polsku k našemu Velehradu, „*matce wszystkich kościółów słowiańskich*“. Od r. 1862 jsou sbírány dary pro obnovu velehradské svatyně. Je šířena myšlenka postavit v chrámě velehradském oltář sv. Vojtěcha. Oslava jubilea je konána zásluhou tohoto polského primase jako duchovní obnova lidu a kněžstva, pro duchovenstvo jsou předepsány zvláštní jubilejní exercicie.

Nemenší ruch panoval na slovanském jihu. Zásluhou slavného djakovského biskupa Jiřího Josefa Strossmayera oslavovali Chorvaté jubileum podobně jako lid český a slovenský. Episkopát slavonsko-chorvatský v čele s arcibiskupem záhřebským, kardinálem Jiřím Havlíkem, postavil se v čelo oslav, pro něž vymohl v Římě tytéž jubilejní odpustky, které byly uděleny Moravě. Též bylo bohatě vzpomenuť významu sv. Cyrila a Metoděje.

Zvlášť vroucně bylo jubileum slaveno mezi Slovinci, kde od let padesátých pro myšlenku cyrilometodějskou a ideu unionistickou neobyčejně horlivě a účinně pracoval „apoštol Slovinců“, labudský biskup Antonín Martin Slomšek, zářný zjev mezi slovanskými biskupy 19. století, neohrožený vlastenec, zvelebitel národního školství, spisovatel slovinský a štědrý mecenáš. Jeho heslem bylo: „Vše za Boga i domovino — *usque ad vincula et carcerem*, až po okovy a žalář!“ Jeho Bratrstvo sv. Cyrila a Metoděje, založené r. 1851, cyrilometodějský spolek modlitby za sjednocení Slovanů ve víře, rozšířený i u nás, vykonal neocenitelné dílo pro oživení a zpopularizování myšlenky cyrilometodějské. Těsně před jubilejním rokem, 25. září r. 1862, biskup Slomšek zemřel, ale jubilejní oslavy, jím připravené, zdařily se velmi úspěšně.

Lužičtí Srbové v Německu založili si na oslavu jubilejního cyrilometodějského roku po způsobu Dědictví cyrilometodějského „*Towarstwo ss. Cyrilla a Methodia*“, které počalo vydávat ještě téhož roku církevní časopis „*Katholski posol*“. První číslo vyšlo 17. ledna r. 1863.

Prvním slovanským poutníkem z ciziny na Velehradě byl lužický kněz Jakub Wels, „*kaplan při serbskej cyrkvi w Budyšinje*“, 25. a 26. dubna. Červencových slavností velehradských se zúčastnila i poutní deputace.

Také Řím, středisko katolické jednoty, se připojil velkolepě k oslavám cyrilometodějského jubilea. Dne 28. prosince r. 1862 vydal generální vikář římský, kardinál Patrizi list, jímž oznámil celoroční jubilejní oslavy „požehnaného apoštolování“ Sv. Cyrila a Metoděje. Oslavy, zahájené v kolegiátním chrámu sv. Jeronýma 1. ledna r. 1863 za účasti nejvyšších hodnostářů a nesmírného množství věřícího lidu, konaly se každou neděli a svátek po celý rok a závodily s oslavami velehradskými. Na památku jubilea byla v Římě založena jihoslovanská kolej.

Pravoslavné Slovanstvo se ke společným oslavám roku cyrilometodějského nepřipojilo. Ani mezi sebou se autokefální útvary odloučeného Východu nesjednotily ke společné jednotné oslavné akci. Velepamátný rok 863, jímž začíná kulturní epocha Slovanstva, oslavovali společně katoličtí Slované. Tak se projeví neblahé účinky roztržky i při nej památnějším cyrilometodějském jubileu. Přesto katolické oslavy cyrilometodějské nezůstaly bez ohlasu ani na odloučeném Východě. Posílily kult slovanských apoštolů, který nepřízní časovou utichl více na Východě než na Západě. Aspoň nepřímě obrátily pozornost na pojítko mezi slovanským Západem a Východem. Připomenuly, že katoličtí

Slované ctí sv. Cyrila a Metoděje jakožto zakladatele křesťanské osvěty stejně v celém světě slovanském a že veškeré Slovanstvo má společné duchovní otce. Přes zastaralý odpor proti Západu se tu budila vzpomínka na někdejší bratrskou jednotu v rodině Slovanstva a podněcovala se myšlenka na obnovu jednoty víry. Odloučenému Východu připomenul r. 1863, že hlavní působiště činnosti Sv. Cyrila a Metoděje bylo mezi nynějšími katolickými Slovany. Vynikl tím i význam našeho Velehradu.

Ožívá vědomí, že Velehrad je víc než němým pomníkem díla slovanských apoštolů. Probouzející se čela cyrilometodějská si uvědomuje, že Velehrad je památník živoucí, který nám tlumočí prozřetelnostní Boží vedení ve svatém Cyrilu a Metoději a ukazuje snahám našeho katolictví správné cesty našeho poslání a směrnice k plodné aktivitě i plnosti křesťanského života.

Sv. Cyril a Metoděj a Řím

Bylo snahou papeže Lva XIII. (1878-1903) usnadnit odloučeným východním bratrům návrat ke katolické jednotě. Jedním z jeho velkých činů na tomto poli byla také encyklika *Grande munus*, kterou uveřejnil ve třetím roce svého pontifikátu 30. září 1880. V ní tento velký milovník křesťanského Východu rozšířil úctu Sv. Cyrila a Metoděje na celou katolickou církev. Stalo se tak i na výslovné přání mnoha biskupů, kteří žádali už na Prvním vatikánském koncilu, aby se úcta velkých slovanských apoštolů dál s větší slávou.

Unionistický ráz této encykliky je jasně vyjádřen v jejím závěru. Praví se tu: „O to jen usilujeme, to si přejeme a o to se snažíme, aby všechny slovanské národy měly dostatek kněží, aby se utvrdily v pravé víře a

poslušnosti k církvi Kristově, aby poznaly z vlastní zkušenosti, jakých dober se jim dostává od katolické církve pro život rodinný a pro všechny formy veřejného života. Náš zájem se obrací z velké části právě k těmto církvím slovanským. Toužíme po tom, abychom jim mohli prospět, žít s nimi ve stálém objetí svornosti, to je totiž i pro ně nejlepší zárukou jejich vlastní bezpečnosti.“

„Bože, co ráčil...“ v procesí k hrobu sv. Cyrila.

Zde mluví papež jen o církvích slovanských. O něco výše však má na mysli celý křesťanský Východ a povzbuzuje celou katolickou hierarchii těmito slovy: „Přejeme si, stejně jako vy, aby se ke sv. Cyrilu a Metoději všichni modlili a je všichni vzývali, aby tito světci chránili celý křesťanský Východ svou zvláštní mocí,

kterou mají u Boha, aby vyprosili katolíkům stálost, rozkolným pak svornost a jednotu s pravou církví.“

Lev XIII. se díval rád na všechny problémy z hlediska univerzálního. Takto chápal i kult cyrilometodějský. Měl to být účinný prostředek k tomu, aby se přemáhala vzájemná nedůvěra a smutná neshoda mezi křesťanským Západem a Východem k všeobecnému dobru celého křesťanstva.

Svou výjimečnou svatostí vynikají totiž sv. Cyril a Metoděj v nebi jako mocní přímluvci u Boha, svou naukou a svým příkladem se řadí mezi jedny z nejdůležitějších obhájců křesťanské jednoty. Stačí jen uvést krátký životopis, jak jej podává sama encyklika Lva XIII., který byl pak upravena pro druhý nokturn pro svátek svatých bratří v

římském breviáři (7. června). Papež k tomu dodává dojemnými slovy: „Vzpomínáme, ctihodní bratři, na tyto činy velmi rádi a s velkým dojetím si připomínáme slavné začátky slovanských národů a jejich dávnou jednotu s katolickou Církví. Vždyť tito dva apoštolové křesťanské víry, o nichž jsme právě mluvili, přišli k pohanským národům Cařihradu, ale jejich poslání bylo od tohoto apoštolského Stolce, středu katolické jednoty, vícekrát jasně potvrzeno. Zde v Římě podávali účet ze své činnosti a odpovídali na žaloby, které se proti nim šířily, zde v Římě u hrobu sv. Petra a Pavla přísahali věrnost katolické víře, zde se jim

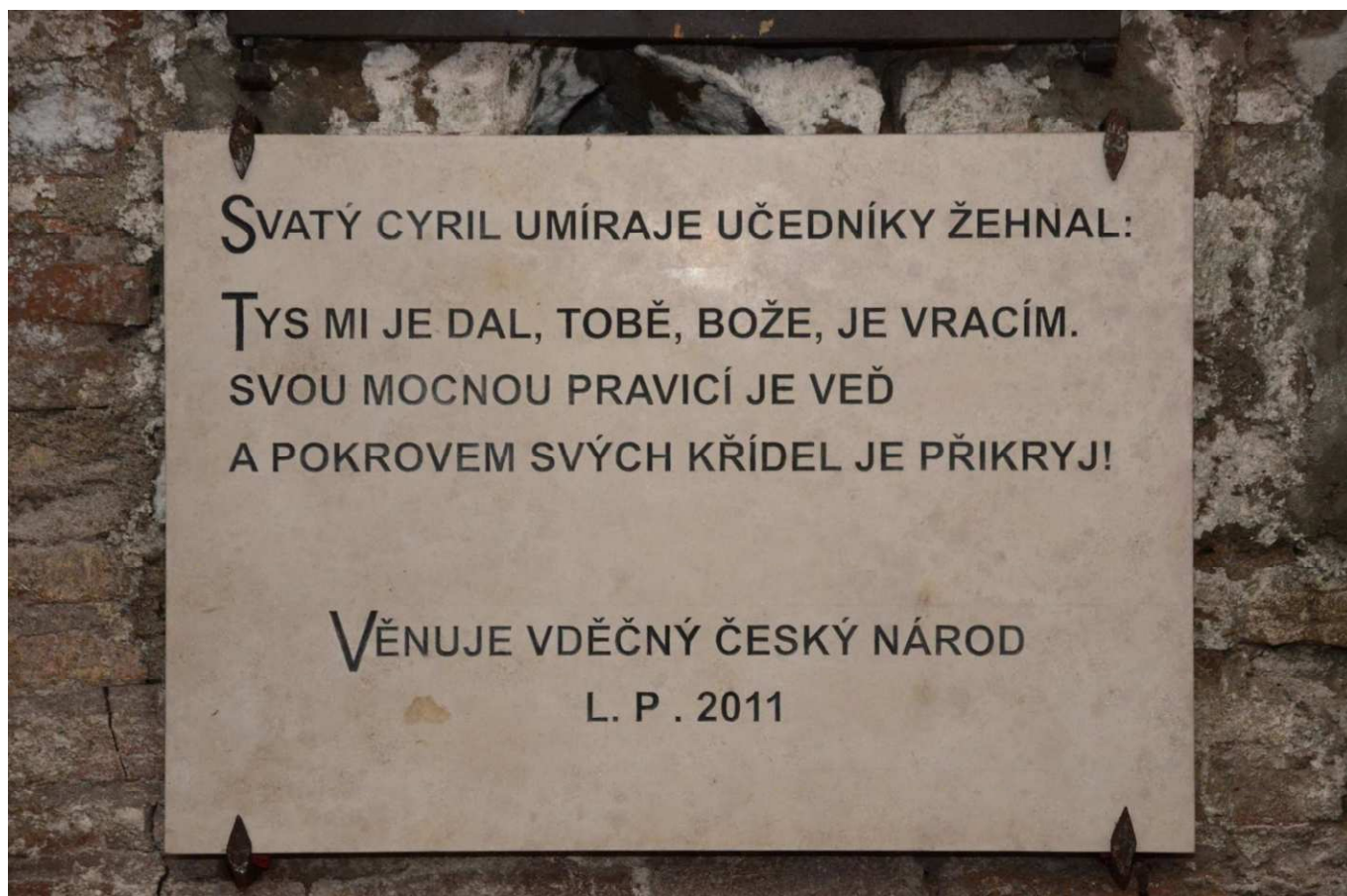
dostalo biskupského svěcení spolu se zákonitou mocí s ním spojenou. Zde se jim též dostalo potvrzení obřadu ve slovanské řeči...”

Život svatých bratří skutečně dotvrzuje, že Řím byl světelným majákem jejich apoštolské činnosti, bezpečným přístavem, kam se uchýlovali i se svými žáky právě v době, kdy začíná schizma Fotiovo. Zde našli onu skálu Petrovu, na které začali stavět základy nového křesťanství a slovanské hierarchie. Cyrilometodějská studia, která se po encyklice *Grande munus* ještě více prohloubila, vrhají stále jasnější světlo na tato fakta. Uvědomujeme si, jaké úsilí vynaložili soluňští světci na to, aby upevnili pradávné vztahy mezi Cařihradem a Římem, aby se zachovala jednota víry mezi Řeky a Římany a v obrovském světě slovanském.

Nejlepším důkazem pro toto tvrzení je sama skutečnost, fakta z jejich apoštolské činnosti. Nejcharakterističtější jsou tyto body: 1. zvláštní úcta ke sv. Klimentu, papeži a mučedníku; 2. slovanský překlad tzv. liturgie sv. Petra; 3. první organizace slovanské hierarchie z Říma; 4. nauka sv. Cyrila o primátu sv. Petra a jeho nástupců; 5. manifestace u příležitosti smrti svatých Bratří.

Význam cyrilometodějského poslání

Pamětní deska českého národa u hrobu sv. Cyrila v Římě s textem Tomáše kardinála Špidlíka, S.J. Foto: Jiří Blažek.

Toto mundo in pace composito. Celý svět byl v míru. Těmito slavnostními slovy zvěstuje římské Martyrologium na Štědrý den narození Kristovo. Byl opravdu velký čin, že císař Augustus zavřel brány Jánova chrámu a tím prohlásil světový stav míru. Celá tehdejší vzdělaná země, *oikumené*, se sjednotila pod jedním vládcem, římským císařem, pod jedním

zákonem. Touha lidí vytvořit jednu společnost na celém světě se zdála splněna. Byl to velký dar, který přinášel antický svět nové společnosti, která měla brzy vzniknout, tj. křesťanské,

Bohužel konkrétní skutečnost nebyla tak skvělá, jak se zdálo. Jednota velké římské říše, *pax Romana*, byla slabá kulturně i politicky. Jeden vládce se brzy cítil neschopen ovládat tak obrovský svět.

Roku 286 Dioklecián uznal úředně tuto situaci a rozdělil říši na dvě části, západní a východní, každá měla svého vlastního císaře. Byl to zpočátku jenom administrativní čin, ale přinesl mnoho důsledků. Obě části se začaly rozlišovat, dělit a časem vznikl i antagonismus mezi nimi. Byla tu dvě hlavní města, Řím a Cařihrad, a dvojí svět, západní a východní. A to se stalo zrovna v době, kdy začínají vystupovat na jeviště světa nové národy, barbari. Vstupují do vzdělanosti říše, stávají se křesťanskými, ale už od té doby začínají rozlišovat dva druhy národů: křesťané západní latinští a křesťané východních církví.

Tato situace se v 10. století vyhrotila v otevřený konflikt politický i církevní. A to je právě doba, kdy vstupují na jeviště dějin nové masy národů slovanských a umísťují se právě uprostřed mezi Východem a Západem, tam, kde bylo pověstné Illyricum, teritorium, které kdysi patřilo k Západu, ale které v době ikonoklasmu byzantský císař vzal z jurisdikce římského papeže. Nyní tu tedy byli Slované. Velká otázka doby zněla: Kam se zařadí? Budou částí Východu nebo Západu? Obojí strany jevily o ně zájem a knížata hrála často dvojí hru, počítala, kde víc dostanou.

V centrální Evropě vznikla velká říše moravská. K ní se tedy obrátily zraky světa. Působili tam tzv. irští misionáři, a to s úspěchem. Byl tu tedy zřejmý vliv Západu. To mělo výhody, ale i politické nevýhody. A tak se stal roku 863 historický fakt velkého významu. Rastislav posílá poselství na Východ k císaři Michaelovi III. a žádá o misionáře. Začíná staletý boj o střední Evropu. Další historii známe. Císař posílá dva bratry, Cyrila a Metoděje, misionáře zcela zvláštní. Znají slovansky a sžijí se celým srdcem se svou misí.

Ale stalo se tu i něco docela zvláštního. Oni pochopili i mimořádnost situace z hlediska církevně politického. Nepostavili se zásadně proti západním misionářům, ani se nepokoušeli vtáhnout Moravu do výluční sféry byzantské. Pochopili, že svět, který se tehdy beznadějně rozděloval na Východ a Západ, potřebuje třetí neutrální sféru, která by napětí vyvážila. Obrovské masy Slovanů, zdálo se jim, mají toto poslání, být mostem mezi vznikající propastí evropské vzdělanosti.

Velmi údivný je i fakt, že pochopil tuto mimořádnost slovanské mise i římský papež a schválil na území, které považoval za svou jurisdikci, slovanskou liturgii. Jak by bývala vypadala církev a struktura světa jinak, kdyby se byla misie v tomto duchu udržela? Jistě jinak než dnes! Čí je vina, že misie padla? Nebudeme hledat viníky, ale konstatujme jenom výsledek. Slované, kteří byli povoláni Bohem, aby zmírnili protivy mezi Východem a Západem, se stali první a nejtragičtější obětí tohoto rozdělení. Byli sami roztrženi na dvě půlky, na dvě Církev, východní a západní. Svatopluk vyhnal Metodějovy žáky na Východ a bulharský kníže, který je přijal, o něco později vyhnal latinské misionáře. Evropský svět se rozdělil, zůstal po staletí rozdělen a je rozdělený dodnes.

Není naším úkolem analyzovat politicky situaci Slovanů v Evropě. Ale je naše povinnost se zamyslet nad papežským listem z 31. prosince 1980, ve kterém jsou sv. Cyril a Metoděj prohlášeni patrony Evropy. Jaký smysl máme tomuto listu dát?

Často jsem se ptal, jaký měl ohlas ve světě? Ne zrovna šťastně jej přijali někteří zástupci slovanských národů. Ti jsou totiž ve stálém pokušení, že si z cyrilometodějské úcty dělají oltáříček pro své vlastní malé zájmy. Daleko lepší pochopení jsem viděl v sérii přednášek, které organizovali v Itálii a na kterých mluvili slávisté z univerzit. Tam se víceméně opakovalo toto motto. Slované jsou národy, které jsou nám blízké, málo o nich víme. Ale jsou schopni ještě přinést nové prvky k oživení západní vzdělanosti, kultury a zvláště křesťanství. K tomu je ovšem nutné, aby si Slované sami nejdříve uvědomili svou pravou minulost a svou typicky křesťanskou tradici, z které žije jejich lidová životnost a pravá kultura, která roste z lidu.

Jiné národy měly svou dávnou kulturu, kterou ponenáhlu pokřesťanstvovaly. U Slovanů je vznik kultury totožný s přijetím křesťanství. Být si vědom své vlastní identity, to je téma, kterým se zabývají všechny národy v dnešním vznikajícím novém světě. Neměla to být i naše první povinnost? Jít ke kořenům znamená najít Krista. Tak totiž začíná Předzpěv k evangeliím z pera sv. Cyrila: „Jak proroci již dříve předpověděli, Kristus přichází shromáždit národy, neboť je světlem celého světa... Slyšte všichni lidé slovanští, slyšte Slovo, od Boha přišlo, slovo jež krmí lidské duše, slovo jež sílí srdce i rozum, slovo to, jež vede k poznání Boha“.

1985 – VELEHRAD - 2025

Na Velehradě, dědici staromoravského Velehradu Rostislavova a Svatoplukova sv. Otec byl přítomen prostřednictvím svého legáta, státního sekretáře kardinála Augustina Casaroliho. Kard. Casaroli sloužil mši svatou s Otcem kardinálem Tomáškem a ostatními našimi biskupy na prostranství mezi hlavní lodí baziliky a někdejší Orlovnou. Kázání, které kard. Casaroli pronesl zčásti česky, přineseme v příštím čísle. Bylo přítomno na 250 000 věřících, kteří opětovně provolávali slávu sv. Otcí a dožadovali se, aby přijel mezi ně. Při manifestaci po mši svaté promluvil také český ministr kultury Klusák o kulturním a politickém významu díla svátých bratří. Podle tiskové agentury AFP, kdykoliv uvedl jméno jednoho z nich, např. »Metoděj«, přítomní mohutně dodávali »svatý«, a pískotem přijali jeho slova o náboženské a mírové politice čs. vlády; k zmínce o politickém významu cyrilometodějské misie dodali »a náboženském ...« Malého potlesku se dostalo metropolitovi Filaretovi z Minsku, který zastupoval moskevského pravoslavného patriarchu, a biskupům Vranovi a Ferancovi, kteří se prý chovají příliš servilně vůči vládě. Velehradské bazilice kard. Casaroli odevzdal dar sv. Otce: Zlatou růži, jako projev zvláštní jeho blahovůle. Na velehradské oslavy

nesměli přijet kardinálové König z Vídně, Lustiger z Paříže a Hume z Westminsteru. Cyrilometodějským oslavám na Velehradě, v Djakově v Jugoslávii a také našim v Ellwangu věnoval sv. Otec zmínku při poledním Anděl Páně; všechny přítomné vyzval, aby se spolu s ním modlili na úmysl, »aby se křesťanské a kulturní dědictví, jemuž Cyril a Metoděj dali vznik, se uchovalo, posílilo a stále přinášelo plody pravdy, dobra a milosti pro ony národy, které jako první přijaly dobrodiní jejich díla, a také pro celou Evropu a celou církev« .

Homílie papežského legáta - kardinála A. Casaroliho

S radostným rozechvěním a pohnutím vzpomínám na dávné, a přesto tak aktuální události, jež nám dnes zpřítomňuje účast na této oslavě, téměř jako bychom je sami prožívali.

Před jedenácti stoletími arcibiskup Metoděj končil svou pozemskou pouť v této zemi, jež se stala jeho zemí, a kde prožil dlouhé roky namáhavé činnosti a zkoušek. Velehrad podle starobylé tradice láskyplně střeží hrob tohoto muže, kterého uctívá Církev na celém světě, ale především v Evropě. Ale zvláště drahý je vám Moravané, Čechové a Slováci, jakož i vám, všichni národové, které společně tvoříte onu velkou rodinu slovanských národů; jsou odlišné, každý má vyhraněný svéráz, a přesto úzce spjaté hlubokými společnými kořeny.

A právem je drahý vám, i ostatním slovanským národům, arcibiskup Metoděj, který byl spolu s bratrem Cyrilem, Filosofem, vaším velkým věrozvěstem a zároveň průkopníkem civilizace v životě vašich národů, když v polovině devátého století po Kristu vstupovaly na evropskou scénu.

Těší mě především, a s pohnutím, jež bych těžko vyjádřil, že se s vámi účastním této oslavy 1100. výročí smrti arcibiskupa Metoděje, jako legát Svatého Otce Jana Pavla II., prvního slovanského papeže v dvoutisíciletých dějinách katolické Církve. Čest, kterou mi uděluje toto zvláštní poslání, jde hned za uspokojením, že jsem v zemi a uprostřed lidu, který se mi stal z mnoha důvodů velmi drahý.

Encyklikou »Slavorum apostoli«, jež byla zveřejněna v těchto dnech, Svatý Otec Jan Pavel II. chtěl upoutat pozornost světa na »evangelizační dílo svatých Cyrila a Metoděje po jedenácti staletích«.

Četba a rozjímání tohoto rozsáhlého papežského dokumentu, bude pomáhat zvláště vám, a všem, kteří patří k velké rodině slovanských národů. Papež, který v roce 1980 prohlásil Cyrila a Metoděje za spolupatrony Evropy, společně se svatým Benediktem, chtěl znovu připomenout život dvou soluňských bratrů, jejich činnost věrozvěstů a budovatelů Církve, zvláště na území Velké Moravy, a jejich zásluhy v oblasti kultury.

Konstantin-Cyril a Metoděj totiž byli a zůstávají v podstatě hlasatelé evangelia a organizátoři církevního života.

Když se velkomoravský kníže Rostislav obracel do Konstantinopole na císaře Michala III., žádal právě »takového učitele, který by nám mohl vysvětlit pravou křesťanskou víru«. Avšak - dodával - vysvětlit ji v našem jazyku, neboť uvidí-li to ostatní slovanské kraje, »budou následovat náš příklad.«

Samozřejmý požadavek - řeklo by se - a zcela rozumný, a přesto nebylo tak snadné mu vyhovět.

Křesťanská víra byla už předtím hlášána těm národům, ale přestože »odmítly pohanství«, nedokázaly opravdu proniknout do křesťanského náboženství, i když k němu jakýmsi způsobem tíhlo srdce.

Císař Michal dokázal, že chápe problém, a že zná někoho, kdo by jej mohl vyřešit: »Vím, že jsi unaven, filosofe, ale je nutné, aby ses ujal tohoto dalšího poslání, neboť nikdo jiný je nedokáže tak dobře splnit.«

Cyril mluvil slovanským jazykem stejně jako Metoděj, který ho doprovázel. Nespokojil se však jenom s tím. Správně uvažoval, že samo kázání, i když mu lidé, k nimž byl poslán, budou rozumět, přinese jistě plody, ale ne tak hojné a trvalé, jak je zapotřebí. Bylo nutné, aby jim Boží slovo bylo předáno i psané, aby si je ten, kdo je slyšel, mohl znovu přečíst, lépe si vrýt do paměti, rozjímat o něm a sdělit je i těm, k nimž nemohl dolehnout hlas kazatele.

Po tolika staletích je snad obtížné pochopit pravý historický dosah díla »filosofa« Cyrila, že totiž našel způsob, jak graficky zaznamenat výslovnost jazyka, který byl tak cizí tehdejšímu jazykům, zvláště řeckému.

»Vynález« hlaholského písma, z něhož se pak vytvořila azbuka, je jistě jedním z ohniskových bodů evropského i světového kulturního rozvoje.

Dva soluňští bratři měli ještě daleko větší zásluhu, a to nejen náboženskou, nýbrž i kulturní, že použili tohoto prostředku, aby přeložili do slovanského jazyka nejprve evangelia a pak ostatní knihy Písma svatého a posvátné liturgie. Nové ideje, vzdálené těm prostým a primitivním, jež ten jazyk byl dosud zvyklý vyjadřovat, teologické a filosofické 'pojmy těžce dostupné drsným myslím - to všechno vyžadovalo krajní přesnost: byl to velmi náročný úkol, který vyžadoval mimořádné rozumové úsilí a věrnost liteře i duchu Zjevení a křesťanskému teologickému myšlení.

Celá Církev dluží trvalou vděčnost dvěma apoštolům Slovanů za jejich námahy a za plody, (které přinesly během jejich života, ale i po něm (život Konstantina-Cyrila byl poměrně krátký) a dosud přinášejí i tam, kde cyrilské písmo ustoupilo latinskému.

Ale i evropská kultura má ještě dluh, který trvá, vůči tomu, kdo uměl dát podnět k vytvoření tak originální kultury, jež ve svých myšlenkových i literárních, posvátných i světských projevech zaznamenala v následujících staletích až po naše dny stále větší a plodnější rozvoj a obohacení.

Slovanská civilisace, stejně jako evropská vůbec, je každopádně poznamenána křesťanskými rysy, jež charakterizují její počátky.

A ne bez hlubokého důvodu viděl papež Jan Pavel II. v této společné základně mocný podnět k naději na budoucí vyšší jednotu Evropy, navzdory jejím mnohostranným a nesnadno překonatelným rozdílům, jež rozrývají její tvář i duši.

Činnost svátých Cyrila a Metoděje ve své odvážné novotě, především, když chtěli zavést do liturgie užívání slovanského jazyka, nemohla nevzbudit silné rozpaky a tvrdošíjný odpor. Podporovala je však pochopení a rozhodná ochrana papežů, kteří postupně museli prověřovat jejich spor, a kteří přijali jejich důvody i prozíravý názor.

Toto důvěryplné a plodné pouto ke Svatému stolci zůstane jedním z nejvýmluvnějších a velmi sympatických rysů života a činnosti dvou svátých bratrů. Ba dokonce Cyril se stal Římanem. V Římě totiž dospěl ke konci jeho krátký, ale intenzivní život. A tam také odpočívá jeho tělo, cíl poutí zástupců slovanských národů, kteří ho ctí jako světce a váží si ho jako učitele.

Metoděj jmenovaný papežem Hadriánem II. srjemským arcibiskupem a papežským legátem pro Moravu a Panonii, znovu zakusil, jak se ho rozhodně zastal římský velekněz Jan VIII. - na jeho zásah byl propuštěn z vězení, do něhož byl nespravedlivě uvržen, a od něho dostal při druhé cestě do Říma slavnostní potvrzení, že jedná správně.

Zájem, pochopení a láska Svatého stolce pro velikou slovanskou rodinu se za těch jedenáct století nezmenšila. Ba dnes skutečnost, že na Petrově stolci je slovanský papež, jim dává ještě větší záruku, že jejich smýšlení, jejich touhy a jejich tradice jsou ještě důkladněji známé a více ceněné. Mám radost, že mohu vyjádřit na místě, jež připomíná hrob arcibiskupa Metoděje, vděčnost Svatého stolce za věrnost Církvi, kterou dokazuje přesvědčení a láska tolika milionů katolíků slovanského světa za věrnost římské Církvi, jež podle slov svatého Ireneae »předsedá v lásce«.

A také rád hovořím o nadějích, jež Apoštolský stolec skládá do toho, kolik může náboženské a kulturní bohatství slovanské duše dát Církvi a lidstvu.

Dnešní slavná liturgie vás vyzvala ke chvále »proslulých mužů«, jak se právem díváte na své předky ... »a jejich spravedlnost se nezapomene. Jejich těla byla pohřbena v pokoji, ale jejich jméno žije na pokolení. Lidé si vyprávějí o jejich moudrosti a chválu zvěstuje shromáždění.«

Avšak mnohem důležitější se mi zdá, co o těchto »proslulých mužích« tvrdí posvátný text: »Jejich potomstvo zůstává věrné příkázáním a kvůli nim i jejich děti.«

Vy jste toto »bohaté dědictví«: vy, dokážete-li pochopit a s láskou uchovávat poselství víry a civilizace, jež vám zanechali Cyril a Metoděj.

Toto poselství věrně předávejte generacím, jež vstupují do života: zvláště vy kněží, vy, vychovatelé, vy, křesťanští rodičové, odpovědní strážcové oné »domácí církve«, jíž je rodina.

Obrácím-li pohled od jedenácti staletí, jež uplynula od smrti svatého Metoděje, k budoucnosti vašich národů, pak vám z celého srdce přeji mír, blahobyt, stále větší hmotný, kulturní a duchovní pokrok.

Kéž velká rodina slovanských národů dokáže plně dostát odpovědnosti, kterou jí ukládá její minulost a co od ní očekávají dějiny, křesťan říká: Prozřetelnost.

Ať je pro ně zárukou požehnání Pána, které na ně svolávám s ochranou svátých Cyrila a Metoděje a s pomocí matky Boží, která je tak něžně milována ve vašich zemích.

Ať je toho zárukou i požehnání Svatého Otce, který je v duchu s námi a děkuje s námi Bohu za udělená dobra díky dílu dvou velkých apoštolů Slovanů a v modlitbě s námi hledí do budoucnosti národů, jež jsou jeho z tolika zvláštních důvodů.

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXII. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DŘYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel. 517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední.

Díky sponzorům dotovaná cena: 30,- Kč/ks. Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>

"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

V Bratislavě stojí turisté pod Michalskou věží, když najednou přiletí rogallo, narazí do věže a zřítí se. Za chvíli přiletí druhé rogallo a situace se opakuje. Turisté se zděšeně ptají na chodníku sedícího žebráka, co to má znamenat. Ten suše odpoví: "Viete, chudobná krajina, chudobní teroristi!"

II.

Po leteckém neštěstí přicházejí pozůstalí identifikovat své blízké. Policajt v márnici povídá potenciální vdově: „Vím, že je to pro vás těžké, ale byla byste tak laskavá a mohla byste identifikovat tělo vašeho manžela? Měl nějaké zvláštní znamení?“ - „Ano, koktal.“

III.

Sedlák dostal 60 dnů vězení. Žena mu píše: „Ty si sedíš v base a myslíš, že já sama zryju zahradu a zasadím brambory.“ Sedlák odpověděl: „Neopovažuj se rýt zahradu. Mám tam zakopané peníze, drogy a zbraně.“ Za týden mu žena píše: „Policie nám rozryla celou zahradu, ale nic nenašla.“ Manžel odpovídá: „Teď můžeš zasadit brambory.“

IV.

Mladá muslimka jde po silnici v Bagdádu a deset metrů za ní kráčí její manžel. Kouká na to starý muslim a kroučí hlavou. „Synku, pojď sem,“ řekne, když ho dvojice míjí. „Co blázníš? Tím, že jde tvá manželka před tebou, porušuješ Korán a stavíš celý svět na hlavu! Přece jsi výš, jsi vůdce... To nevíš, že žena má podle Koránu jít nejméně pět metrů za tebou?“, vyčítá mu děda. Mladý muž se usměje a povídá: „No jo, otče, ale když psali Korán, tak ještě neznali nášlapné miny...!“

V.

Pilot posílá radiogram: Letím nad Atlantikem, šest set mil od pobřeží a došlo mi palivo. Co mám dělat?“ Mateřská stanice odpovídá: „Opakujte po mně: Otče náš, jenž si na nebesích...“.

VI.

Setká se Husák s Brežněvem, a ten se ho ptá: „Gusto, jak jste na tom s obilím?“ „Překročili jsme plán o 8 procent.“ „Výborně, tak pošlete do Rumunska 50 vagónů. A co brambory?“ „Také překročený plán.“ „To je dobře, Polákům dáte 100 vagónů. A co houby?“ „Joj, letos velká bída,“ přiznává Husák. „Neboj se, hned zítra ti pošlu 100 000 kozáků i s rodinami.“

POŘAD BOHOSLUŽEB: 29. června - 6. července 2025

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 29. června	SLAVNOST SV. PETR A PAVEL, APOŠTOLOVÉ HLAVNÍ PATRONI BRNĚNSKÉ DIECÉZE	PUSTIMĚŘ 8.00:	na poděkování Pánu Bohu za 70 let života s prosbou o dar zdraví a Boží požehnání pro Pavla HROZU
		DRYSICE 9.30:	za + Milana RYŠÁNKU, rodiče z obou stran, švagra, švagrovou a bratra Františka
		PODIVICE 11.00:	za + Hedviku KRATOCHVÍLOVOU, manžela, dceru, zetě, Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro rodinu
		TOPOLANY 18.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
PONDĚLÍ 30. června	SVATÍ PRVOMUČEDNÍCI ŘÍMŠTÍ	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Bohuslava BAROŠE, živou a zemřelou rodinu
ÚTERÝ 1. července	ÚTERÝ 13. TÝDNE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 14.00	POHŘEB Jiřina AMBROZOVÁ (1939)
STŘEDA, 2. července: STŘEDA 13. TÝDNE V MEZIDOBÍ			
ČTVRTEK 3. července	SVÁTEK SV. TOMÁŠ, APOŠTOL	PODIVICE 8.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu BENÍČKOVU
PÁTEK 4. července	SV. PROKOP, OPAT PRVNÍ PÁTEK V MĚSÍCI	PUSTIMĚŘ 18.00:	za + Jiřího a Stanislava ŠIKOVY, Annu KNOPPOVOU a duše v očistci
SOBOTA 5. července	SLAVNOST SV. CYRIL A METODĚJ, APOŠTOLOVÉ SLOVANŮ, PATRONI EVROPY A HLAVNÍ PATRONI MORAVY	PODIVICE 8.00	na poděkování Pánu Bohu za přijatá dobrodiní, s prosbou o ochranu Panny Marie a dary Ducha Svatého pro rodinu a přátele
NEDĚLE 6. července	14. NEDĚLE V MEZIDOBÍ HODY V PODIVICÍCH: SV. CYRIL A METODĚJ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana PŘIKRYLA, živou a + rodinu
		DRYSICE 9.30:	za živé a zemřelé farníky a dobrodince farnosti
		PODIVICE 11.00:	za + Marii a Antonína KOLAŘÍKOVY, rodiče z obou stran s prosbou o Boží požehnání pro živou rodinu
		TOPOLANY 18.00	za + Stanislava ŠRÁMKU a Boží požehnání pro rodinu

EUCHARISTIE U HROBU SV. TOMÁŠE v katedrále v Ortoně,
Iter ad Christianae Religionis Divitias in Italia, quae ad Fidem Amoremque Christi nos promovent, Ortona, Itálie, 4.7.2016.

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXII. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>

POŘAD BOHOSLUŽEB: 6. - 13. července 2025

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 6. července	14. NEDĚLE V MEZIDOBÍ HODY V PODIVICÍCH: SV. CYRIL A METODĚJ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana PŘIKRYLA, živou a + rodinu
		DRYSICE 9.30: za živé a zemřelé farníky a dobrodince farnosti	
		PODIVICE 11.00: za + Marii a Antonína KOLAŘÍKOVY, rodiče z obou stran s prosbou o Boží požehnání pro živou rodinu	
		TOPOLANY 18.00	za + Stanislava ŠRÁMKA a Boží požehnání pro rodinu
PONDĚLÍ, 7. července: PONDĚLÍ 14. TÝDNE V MEZIDOBÍ			
ÚTERÝ, 8. července: ÚTERÝ 14. TÝDNE V MEZIDOBÍ			
STŘEDA 9. července	SV. AUGUSTIN ŽAO RONG KNĚZ, A DRUHOVÉ, MUČEDNÍCI	DRYSICE 18.00: za + S. M. Augustinu BENÍČKOVOU, rodiče, sourozence, synovce, a řeholnice III. řádu sv. Františka	
ČTVRTEK 10. července	STŘEDA 14. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PODIVICE 8.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu KUDRMANNOVU
PÁTEK 11. července	SVÁTEK SV. BENEDIKT, OPAT, PATRON EVROPY A FARNOSTI	PUSTIMĚŘ 18.00	za + P. Benedikta KORČIÁNA, P. Dominika ADAMCE, živou a + rodinu
SOBOTA, 12. července: SOBOTA 14. TÝDNE V MEZIDOBÍ			
NEDĚLE 13. července	15. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za živé a zemřelé farníky a dobrodince farnosti
		DRYSICE 9.30	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany
		PODIVICE 11.00: za dar zdraví s prosbou o Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro rodinu PUČANOVU a KOLAŘÍKOVU	
		TOPOLANY 18.00	za + Ludmilu DRMOLOVOU, manžela, rodiče z obou stran a Boží požehnání pro rodinu

VOTIVNÍ SVÍCE U HROBU SV. BENEDIKTA,
opatství Montecassino, *Peregrinatio
ad Loca Sanctitatis et Historiae*, 3.7.2018, Itálie.

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXII. ročník, týdeník
pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSE, PODIVICE, TOPOLANY (tel. 517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. Díky sponzorům **dotovaná cena: 30.-Kč/ks**. Tisk: MORAVIATISK spol. s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>

POŘAD BOHOSLUŽEB: 13. - 20. července 2025

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 13. července	15. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za živé a zemřelé farníky a dobrodince farnosti
		DRYSICE 9.30	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany
		PODIVICE 11.00: za dar zdraví s prosbou o Boží požehnání a ochranu Panny Marie pro rodinu PUČANOVU a KOLAŘÍKOVU	
		TOPOLANY 18.00	za + Ludmilu DRMOLOVOU, manžela, rodiče z obou stran a Boží požehnání pro rodinu
PONDĚLÍ, 14. července: BL. HROZNATA, MUČEDNÍK; SV. KAMIL LELLIS, KNĚZ			
ÚTERÝ, 15. července: SV. BONAVENTURA, BISKUP A UČITEL CÍRKVE			
STŘEDA 16. července	PANNA MARIA KARMELSKÁ	DRYSICE 18.00: za + Marii a Martina BENÍČKOVY, syna Martina živou a +rodinu	
ČTVRTEK 17. července	BL. ČESLAV A SV. HYACINT, KNĚŽÍ	PODIVICE 8.00: za zemřelou rodinu POSPÍŠILOVU, ŠMEHLÍKOVU a Boží požehnání pro živou rodinu	
PÁTEK 18. července	PÁTEK 15. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 18.00	za +Annu KOUTNOU, rodiče, sourozence, živou a + rodinu
SOBOTA, 19. července: SOBOTA 15. TÝDNE V MEZIDOBÍ			
NEDĚLE 20. července	16. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za farnosti Pustiměř, Drysice, Podivice a Topolany
		DRYSICE 9.30	za + Marii KREJČÍ, manžela a ochranu Panny Marie pro celou živou rodinu
		PODIVICE 11.00: na poděkování Trojjedinému Bohu za 40 let manželství, za 44 let života, za 30 roků varhanní služby, za ochranu a požehnání Panny Marie pro rodinu ZAKOPALOVU a SVOBODOVU	
		TOPOLANY 18.00	za + rodiče Marii a Karla KRUPÍKOVY a živou rodinu

EUCHARISTIE V BAZILICE STELLA MARIS - PANNY MARIE KARMELSKÉ, Haifa, Izrael, *Peregrinatio ad Fontes Salutis*, 25.2.2013.

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXII. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>

POŘAD BOHOSLUŽEB: 20. - 27. července 2025

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDELE 20. července	16. NEDELE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za farnosti Pustiměř, Drysice, Podivice a Topolany
		DRYSICE 9.30	za + Marii KREJČÍ, manžela a ochranu Panny Marie pro celou živou rodinu
		PODIVICE 11.00: na poděkování Trojjedinému Bohu za 40 let manželství, za 44 let života, za 30 roků varhanní služby, za ochranu a požehnání Panny Marie pro rodinu ZAKOPALOVU a SVOBODOVU	
		TOPOLANY 18.00	za + rodiče Marii a Karla KRUPÍKOVY a živou rodinu
PONDĚLÍ 21. července	SV. VAVŘINEC Z BRINDISI, KNĚZ A UČITEL CÍRKVE		
ÚTERÝ 22. července	SVÁTEK SV. MARIE MAGDALÉNA	PODIVICE 8.00	za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu HÁJKOVU
STŘEDA 23. července	SVÁTEK SV. BRIGITA, ŘEHOLNICE, PATRONKA EVROPY	DRYSICE 18.00	za +P. Bernarda PŘEROVSKÉHO, P. Vladimíra KREJSU, P. Karla VÍTKA a duše v očistci
ČTVRTEK 24. července	SV. ŠARBEL MACHLÚF, KNĚZ		
MŠE SVATÁ V KAPLI SV. ANNY			
PÁTEK 25. července	SVÁTEK SV. JAKUB, APOŠTOL	PUSTIMĚŘ 18.00	za Boží požehnání pro farnost a obec Pustiměř
SOBOTA 26. července	SV. JÁCHYM A ANNA, RODIČE PANNY MARIE POUŤ U SV. ANNY V PUSTIMĚŘI	PUSTIMĚŘ 17.00	ke cti sv. Jáchyma a Anny za Boží požehnání pro rodiny a za nová kněžská povolání
NEDĚLE 27. července		8.00	za zemřelé kněze, řeholnice benediktinky, za živé a +farníky a dobrodince farnosti
5. SVĚTOVÝ DEN PRARODIČŮ A SENIORŮ		10.30	za svatoanenské poutníky a na jejich úmysly
15.30: TE DEUM, SVÁTOSTNÉ POŽEHNÁNÍ A ROZLOUČENÍ S POUTNÍKY			
PONDĚLÍ - MŠE SVATÁ V ROTUNDĚ SV. PANTALEONA S UDÍLENÍM SVÁTOSTI NEMOCNÝCH			
PONDĚLÍ 28. července	PONDĚLÍ 17. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 18.00	za věkem pokročilé, nemocné, trpící, osamělé a za ty, kteří se o ně starají

FARNÍ INFORMÁTOR, XXXII. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel. 517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>